

ROZHODNUTÍ KONTROLNÍHO ÚŘADU ESVO č. 148/04/COL**ze dne 30. června 2004****o daňových opatřeních týkajících se životního prostředí****(NORSKO)**

(2004/C 319/08)

KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO,

S OHLEDEM NA Dohodu o Evropském hospodářském prostoru ⁽¹⁾, a zejména na články 61 až 63 této dohody,

S OHLEDEM NA Dohodu mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora ⁽²⁾, a zejména na článek 24 a protokol 3 ⁽³⁾ této dohody,

S OHLEDEM NA procesní a hmotná pravidla v oblasti státní podpory ⁽⁴⁾, a zejména na kapitolu 15 tohoto dokumentu ⁽⁵⁾,

S OHLEDEM NA rozhodnutí Kontrolního úřadu o zahájení formálního šetření ⁽⁶⁾,

PO VYZVÁNÍ zúčastněných stran k předložení připomínek ⁽⁷⁾ na základě ustanovení kapitoly 5 pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře ⁽⁸⁾ a s ohledem na jejich připomínky,

VZHLEDEM K TĚMTO DŮVODŮM:

I. FAKTA**A. POSTUP**

Rozhodnutím ze dne 26. července 2002 Kontrolní úřad zahájil formální šetření stanovené v čl. 1 odst. 2 v části I protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora.

⁽¹⁾ Dále jen „Dohoda o EHP“.

⁽²⁾ Dále jen „dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru“.

⁽³⁾ Musí se poznamenat, že změny protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora provedené po dohodě uzavřené mezi státy ESVO dne 10. prosince 2001 pozměňující protokol 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora, uzavřené mezi státy ESVO, vstoupily v platnost dne 28. srpna 2003. Tyto změny zahrnují do protokolu 3 „nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k [bývalému] článku 93 Smlouvy o ES“.

⁽⁴⁾ Pokyny pro uplatňování a výklad článků 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 Dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora přijaté a vydané Kontrolním úřadem ESVO dne 19. ledna 1994, zveřejněné v Úř. věst. L 231, 3.9.1994 a v dodatku EHP Úředního věstníku č. 32, 3.9.1994, naposledy pozměněné rozhodnutím Kontrolního úřadu č. 62/04/COL ze dne 31. března 2004, dosud nezveřejněné; dále jen „pokyny Kontrolního úřadu o státní podpoře“.

⁽⁵⁾ Kapitola 15 pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře týkající se podpory v zájmu ochrany životního prostředí přijaté rozhodnutím Kontrolního úřadu č. 152/01/COL ze dne 23. května 2001 a zveřejněné v Úř. věst. L 237, 6.9.2001, s. 16 a v dodatku EHP Úředního věstníku č. 6, 24.1.2002, dále označovaná jako „pokyny pro ochranu životního prostředí“.

⁽⁶⁾ Rozhodnutí Kontrolního úřadu ESVO č. 149/02/COL ze dne 26. července 2002 o opatřeních týkajících se daně týkající se životního prostředí (Norsko), zveřejněné v Úř. věst. L 31, 6.2.2003, s. 36 a v dodatku EHP Úředního věstníku č. 8, 6.2.2003, s. 2.

⁽⁷⁾ Oznámení informující státy ESVO, členské státy EU a zúčastněné strany o rozhodnutí zahájit šetření a vyzývající je k předložení připomínek k tomuto rozhodnutí do dvou týdnů po zveřejnění oznámení, zveřejněné v Úř. věst. C 105, 1.5.2003, s. 38 a v dodatku EHP Úředního věstníku č. 22, 1.5.2003.

⁽⁸⁾ Zejména bod 5.3.2 pokynů pro ochranu životního prostředí.

Dopisem ze dne 26. července 2002 (č. dok. 02-5603-D), který byl zaslán faxem také norské misi při Evropské unii, Kontrolní úřad vyzval norskou vládu k předložení připomínek k rozhodnutí o zahájení šetření a k poskytnutí všech informací nezbytných pro hodnocení dotčených opatření. Odpověď norské vlády měla být Kontrolnímu úřadu doručena do dvou měsíců od oznámení rozhodnutí (tj. dne 26. září 2002).

Jednání mezi zástupci norských orgánů a Kontrolního úřadu se konalo dne 3. září 2002 v Bruselu.

Po prodloužení termínu norská vláda předložila připomínky k zahájení formálního šetření a v dopise ministerstva financí ze dne 7. října 2002 registrovaném Kontrolním úřadem dne 10. října 2002 (č. dok. 02-7327-A) poskytla některé další informace.

Na jednání mezi Kontrolním úřadem a norskými orgány, které se konalo dne 22. října 2002 v Oslo, připomněl Kontrolní úřad norské vládě její závazek plynoucí z rozhodnutí Kontrolního úřadu ze dne 26. července 2002 „...předložit veškeré informace umožňující Kontrolnímu úřadu prozkoumat slučitelnost dotčených daňových opatření s Dohodou o EHP.“

Norská vláda poskytla další informace v dopise ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 9. ledna 2003 a v dopise ministerstva financí ze dne 19. prosince 2002, který Kontrolní úřad obdržel a registroval dne 15. ledna 2003 (č. dok. 03-209-A).

Dopisem ze dne 24. ledna 2003 (č. dok. 03-471-D) Kontrolní úřad oznámil obdržení připomínek poskytnutých norskými orgány v říjnu 2002 a dodatečných informací poskytnutých norskými orgány v lednu 2003.

Dne 6. února 2003 bylo rozhodnutí o zahájení formálního šetření zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společností* a v dodatku EHP Úředního věstníku ⁽⁹⁾.

V dopise ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 18. února 2003, který Kontrolní úřad obdržel a registroval dne 21. února 2003 (č. dok. 03-952-A), norská vláda vyjádřila své názory týkající se kvalifikace opatření jako „stávající podpory“.

Kontrolní úřad oznámil přijetí těchto dodatečných připomínek dopisem ze dne 25. února 2003 (č. dok. 03-1135-D).

V dopise ze dne 25. února 2003, který Kontrolní úřad obdržel a registroval dne 28. února 2003 (č. dok. 03-1215-A), předložila své připomínky k zahájení formálního šetření Federace norského zpracovatelského průmyslu (PIL).

Dopisem ze dne 11. března 2003 (č. dok. 03-1463-D) Kontrolní úřad předal tyto připomínky norské vládě a poskytl jí příležitost na ně odpovědět do jednoho měsíce od obdržení dopisu Kontrolního úřadu.

Norská vláda předložila připomínky k připomínce třetí strany prostřednictvím dopisu ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 14. dubna 2003, který Kontrolní úřad obdržel a registroval dne 17. dubna 2003 (č. dok. 03-2506-A).

Dne 1. května 2003 Kontrolní úřad zveřejnil oznámení informující státy ESVO, členské státy EU a další zúčastněné strany o rozhodnutí zahájit šetření a vyzvala je, aby do dvou týdnů od data zveřejnění oznámení předložily připomínky k opatřením, kvůli kterým bylo zahájeno formální šetření ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Viz poznámku pod čarou 6.

⁽¹⁰⁾ Viz poznámku pod čarou 7.

Dopisem ze dne 13. června 2003 (č. dok. 03-3796-D) Kontrolní úřad informoval norskou vládu o svých stanoviscích k informacím a připomínkám předloženým Norskem a třetími stranami a požádal norskou vládu, aby poskytla další objasňující informace. Body obsažené v tomto dopise byly projednávány na dvoustranném jednání mezi Kontrolním úřadem a norskými orgány dne 27. června 2003 v Oslo.

Norská vláda poskytla další vysvětlující informace prostřednictvím dopisu ministerstva financí ze dne 8. července 2003, který Kontrolní úřad obdržel a registroval dne 14. července 2003 (č. dok. 03-4679-A).

B. POPIS PŘÍSLUŠNÝCH OPATŘENÍ TÝKAJÍCÍCH SE PODPORY

1. Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny

- a) *Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro zpracovatelský a těžební průmysl a pro pěstitele skleníkových kultur*

Daň ze spotřeby elektřiny byla poprvé zavedena v roce 1971. Podle norské vlády bylo cílem daně zajistit účinnější využití elektrické energie, což by vedlo k pozitivnímu vlivu na životní prostředí, ke kterému by jinak nedošlo.

Od zavedení daně ze spotřeby elektřiny využívala některá odvětví (zejména energeticky náročná odvětví) určitých výhod, a to buď snížených sazeb nebo úplných osvobození. Od 1. ledna 1994 do 31. prosince 2000 byl z povinnosti platit daň ze spotřeby elektřiny plně osvobozen zpracovatelský⁽¹⁾ a těžební⁽²⁾ průmysl a pěstitelé skleníkových kultur⁽³⁾ (srov. roční rozpočtová rozhodnutí norského parlamentu a příslušné prováděcí nařízení⁽⁴⁾).

Od 1. ledna 2001 se osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro zpracovatelský a těžební průmysl a pro pěstitele skleníkových kultur uplatňovalo i nadále, ale mělo být v souladu s ročním rozpočtovým rozhodnutím norské vlády omezeno pouze na průmyslové procesy jako takové („Fritaket omfatter kun elektrisk kraft som benyttes i selve industriprosessen“). Toto omezení bylo zavedeno formou odkazu na spotřebu elektřiny v administrativních budovách zpracovatelského a těžebního průmyslu a v administrativních budovách pěstitelů skleníkových kultur, ve kterých měla být spotřebovaná elektřina zdaněna („Fritaket gjelder ikke elektrisk kraft som leveres til administrasjonsbygg“)⁽⁵⁾.

Od 1. ledna 2002 bylo nařízením o spotřebních daních (srov. odst. 3-12-4 a 3-12-5 v kapitole 3-12 nařízení o spotřebních daních⁽⁶⁾) zavedeno osvobození od daně pro zpracovatelský a těžební průmysl a pro pěstitele skleníkových kultur a zároveň byla z osvobození od daně vyloučena elektřina spotřebovaná v administrativních budovách.

Po žádosti norského parlamentu o prozkoumání, jak by společnosti osvobozené od daně mohly platit daň z elektřiny použité pro jiné účely než pro výrobu, byla v roce 2001 provedena změna, která zůstala v platnosti i v letech 2002 a 2003.

⁽¹⁾ Příslušné ustanovení se odvolává na statistickou klasifikaci D, která odpovídá kapitolám 15 až 37 NACE D.

⁽²⁾ Příslušné ustanovení se odvolává na statistickou klasifikaci C, která odpovídá kapitolám 10 až 14 NACE C.

⁽³⁾ Neodkazuje se na žádnou statistickou klasifikaci; tento sektor by však pravděpodobně spadl do NACE A.

⁽⁴⁾ Nařízení ze dne 23. prosince 1992 č. 1203, „Forskrift om avgiftsmessig avgrensning og praktisering av fritak og lettelse i avgift på elektrisk kraft for industrien m.v.“.

⁽⁵⁾ Srov. nařízení ze dne 23. prosince 1992 č. 1203, „Forskrift om avgiftsmessig avgrensning og praktisering av fritak og lettelse i avgift på elektrisk kraft for industrien m.v.“, ve znění nařízení ze dne 21. prosince 2000 č. 1344.

⁽⁶⁾ Nařízení ze dne 11. prosince 2001 č. 1451, „Forskrift om særavgifter“.

Tato změna stanovovala, že zpracovatelské a těžební podniky a pěstitele skleníkových kultur, kteří jsou zpravidla osvobozeni od daně z elektřiny, budou podléhat dani z elektřiny spotřebované v administrativních budovách. „Administrativní budovou“ byla definována taková budova, ve které bylo 80 % prostoru použito pro administrativní účely. V případě budovy kvalifikované jako „administrativní budova“ se z veškeré spotřebované elektřiny platila daň, ačkoli část této elektřiny byla využívána na výrobní procesy. Pokud ale výrobní aktivity zaujímaly více než 20 % celkového prostoru budovy, nebyla elektřina dodávaná do této budovy zdaňována, i když jí bylo z části používáno pro administrativní účely. Toto řešení norská vláda viděla jako jediný praktický způsob zdanění elektřiny používané pro jiné účely než pro výrobu.

Od 1. ledna 2002 byla všeobecná sazba za elektřinu snížena na 0,093 NOK za kWh (přibližně 0,012 EUR za kWh) a od 1. ledna 2003 byla stanovena na 0,095 NOK za kWh (přibližně 0,013 EUR za kWh) ⁽¹⁷⁾.

Podle informací norské vlády dosáhly v roce 2002 ztráty z příjmu na daních kvůli osvobození některých odvětví 4 605 milionů NOK (přibližně 575 milionů EUR).

Od 1. ledna 2004 již nebyla daň ze spotřeby elektřiny odváděna od podniků, ale pouze od domácností.

b) *Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro uživatele v určitých regionech (obcích)*

Podle ročních rozpočtových rozhodnutí norského parlamentu nebyla daň z elektřiny odváděna v kraji Finmark a v sedmi obcích v Severním Tromsu (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord). To znamená, že v těchto zeměpisných oblastech byly od daně z elektřiny osvobozeny jak domácnosti, tak průmysl.

Podle informací norské vlády dosáhly v roce 2002 ztráty z příjmu na daních kvůli osvobození některých regionů 160 milionů NOK (přibližně 20 milionů EUR).

Regionální osvobození bylo zachováno v roce 2004 pro domácnosti. Jak je uvedeno výše, nebyly daně odváděny z podniků.

2. Výjimky v oblasti daňového režimu pro emise CO₂

Daň z emisí CO₂ z minerálních olejů a benzínu byla zavedena v roce 1991 a daň z uhlí a koksu v roce 1992. Když byly tyto daně zavedeny poprvé, představovaly integrované součásti stávajícího systému spotřební daně z minerálních olejů a uhlí a koksu. Daň z emisí CO₂ byla zavedena v právních předpisech jako zvláštní daň v roce 1999 v rámci daňové reformy týkající se životního prostředí. Podle norských orgánů byla daň z emisí CO₂ z uhlí a koksu zavedena částečně proto, aby bylo možno vyhnout se nebezpečí přechodu z minerálních olejů (zdaněné) na uhlí a koks (dříve nezdaněné) a částečně proto, aby bylo podníceno používání produktů šetrnějších k životnímu prostředí. Daň odváděná z uhlí a koksu zahrnovala produkty používané pro energetické účely.

Z důvodu změny daňových právních předpisů nebyly uhlí a koks od 1. ledna 2003 předmětem daně z emisí CO₂.

Využití uhlí a koksu jako surovin v průmyslových procesech bylo v souladu s ročními rozpočtovými rozhodnutími norského parlamentu osvobozeno od daně z emisí CO₂. Toto osvobození bylo zavedeno v roce 1992, kdy byla zavedena daň z uhlí a koksu.

⁽¹⁷⁾ Příslušný přepočítací koeficient pro Norsko byl od 3. ledna 2002 8,0105 NOK = 1 EUR a od 3. ledna 2003 7,2360 NOK = 1 EUR (<http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/dbaFile791.html>).

Podle nařízení o spotřebních daních vznikal využitím zdaněných produktů jako surovin nárok na náhradu, pokud emise CO₂ byly nižší, než naznačoval obsah uhlíku v příslušných produktech. Toto opatření přesto nebylo uplatněno při využití uhlí a koksu jako surovin, protože se mělo za to, že toto specifické využití není předmětem daně.

Podle ročních rozpočtových rozhodnutí norské vlády a odstavce 3-6-4 kapitoly 3 nařízení o spotřebních daních (platné do 31. prosince 2002) bylo použití uhlí a koksu jako redukčního činidla osvobozeno od daně. Toto osvobození se vztahovalo pouze na objem produktů nezbytný pro výrobní proces. Podle vysvětlení vydaných ředitelstvím pro clo a spotřební daně představovaly uhlí a koks v některých případech nezbytnou součást chemického procesu, ale netvořily součást hotového produktu. V takových případech byla hladina emisí CO₂ srovnatelná s emisemi při využití uhlí a koksu pro energetické účely. Důvodem k osvobození bylo, že pro tyto procesy neexistují žádné alternativní materiály.

Podle norských orgánů byly uhlí a koks využívány jako suroviny při výrobě anod a elektrod. Uhlí a koks byly využívány jako redukční činidla při výrobě hutního hliníku, slitin železa (ferosilicium, křemíková ocel a manganové slitiny) a strusky oxidu titaničitého. Při výrobě karbidu křemíku se uhlí a koks používaly jako suroviny i jako redukční činidla.

Dále byly od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu osvobozeny (do 31. prosince 2002) uhlí a koks používané při výrobě slínku pro výrobu cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva⁽¹⁸⁾. Toto osvobození bylo zavedeno v roce 1992, kdy byla zavedena daň z uhlí a koksu. Při výrobě slínku se uhlí a koks používaly pro energetické účely.

Většina uhlí a koksu se používala jako suroviny nebo jako redukční činidla v průmyslových procesech. Při výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva se uhlí a koks využívaly hlavně pro energetické účely. Mimo tento průmysl byl koks v omezené míře využíván k topení ve strojírenství a v domácnostech. Norské orgány předpokládaly, že ztráta příjmu na daních, která vznikla zrušením daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu, byla v roce 2003 okolo 500 000 NOK (přibližně 69 000 EUR).

Papírenský a celulosový průmysl platil od roku 1993 sníženou sazbu daně z emisí CO₂ z minerálních olejů (tj. 50 % všeobecné sazby). Od 1. ledna 2002 byla všeobecná sazba stanovena na 0,49 NOK za litr (přibližně 0,06 EUR za litr), snížená sazba činila 0,245 NOK za litr (přibližně 0,03 EUR za litr). Od 1. ledna 2003 byla všeobecná sazba stanovena na 0,5 NOK za litr (přibližně 0,07 EUR za litr), snížená sazba činila 0,25 NOK za litr (přibližně 0,035 EUR za litr).

3. Částečné zrušení daně z emisí SO₂

V roce 1970 byla zavedena daň z emisí síry pro minerální oleje. Celková výše této daně nebo její část mohla být na základě žádosti uhrazena, pokud emise z využití produktu byly nižší, než naznačoval obsah síry. O uhrazení daně mohli žádat všichni uživatelé minerálních olejů.

Od roku 1993 byla tato daň založena na obsahu síry v oleji a zvyšovala se v závislosti na procentním obsahu síry. Daňový základ zahrnoval naftu, plynový olej, letecký olej, motorovou naftu, topný olej a jakýkoli olej, který se mohl používat jako topný olej.

V roce 1999 byla jako součást daňové reformy týkající se životního prostředí daň z emisí SO₂ zavedena v právních předpisech jako zvláštní daň, která zahrnovala tři následující složky: emisní daň ze síry pro minerální oleje, novou daň z použití uhlí a koksu a novou daň z emisí SO₂ pro ropné rafinerie.

⁽¹⁸⁾ Lehčené expandované jílovité kamenivo, angl. „leca“.

U daně z použití uhlí a koksů se uplatňovala rozlišená daňová sazba, která závisela na předpokládaném obsahu síry u různých kategorií uhlí a koksů. Režim uhrazení, který se uplatňoval u minerálních olejů, jak bylo uvedeno výše, byl rozšířen tak, aby zahrnoval také nové produkty podléhající zdanění.

Co se týče nové daně z emisí SO₂ z ropných rafinerií, bylo zavedeno opatření na zamezení dvojího zdanění. Toto opatření uvádělo, že pokud produkty, které již podléhaly zdanění (tj. minerální oleje) způsobovaly emise zahrnuté v nové dani z emisí, měla být starší daň odečtena z daně z emisí. Proto, pokud se jednalo o využití minerálních olejů před rokem 1999, byly emise z ropných rafinerií zdaňovány nepřímo prostřednictvím daně a systému vrácení daně. Po roce 1999 se daň tvořila přímo jako daň z emisí. Avšak emise, které vznikaly použitím ropy při rafinačním procesu, dani před novým režimem nepodléhaly.

Základní daňová sazba pro emise SO₂ z minerálních olejů byla v roce 2002 0,07 NOK (přibližně 0,009 EUR) na litr na každých započatých 0,25 % obsahu síry. Sazba pro daň z emisí SO₂ z použití uhlí a koksů se v roce 2001 pohybovala mezi 2,58 NOK na 100 kg a 18,54 NOK na kg v závislosti na typu uhlí nebo koksů a na jejich obsahu síry. Sazba za emise z rafinerií činila v roce 2001 3,09 NOK na kg SO₂.

Od 1. ledna 2002 byla daň z emisí SO₂ při použití uhlí a koksů a z emisí z ropných rafinerií zrušena. Norská vláda podala vysvětlení, že průmysl, který dříve pod daň spadal, byl poté regulován prostřednictvím povolených hranic emisí v souladu se zákonem na kontrolu emisí⁽¹⁹⁾.

Podle norské vlády by se mělo na zrušení daně pohlížet na pozadí závazků norského státu vyplývajících z Göteborgského protokolu k úmluvě Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států z roku 1999. Göteborgský protokol z roku 1999 stanoví Norsku hranici emisí SO₂ na 22 000 tun ročně v roce 2010. Aby Norsko mohlo této hranici dosáhnout, musely by se emise SO₂ snížit o 7 000 tun. Výpočty norského úřadu pro kontrolu znečištění ukázaly, že snížení emisí SO₂ by šlo nejlépe dosáhnout ve zpracovatelském průmyslu a že daň z emisí SO₂, jak byla zavedena v roce 1999, by nevedla k potřebnému snížení emisí.

Dne 19. září 2001 uzavřelo norské ministerstvo životního prostředí a Federace norského zpracovatelského průmyslu (PIL) nezávaznou „dohodu o záměru“, jejímž cílem je dosáhnout nezbytného snížení emisí. V této dohodě se norský zpracovatelský průmysl zavázal přijmout opatření na snížení emisí SO₂ a norská vláda se zavázala nabídnout norskému parlamentu návrh, aby daň z emisí SO₂ pro uhlí a koks byla od 1. ledna 2002 zrušena⁽²⁰⁾.

⁽¹⁹⁾ Souvisí se zavedením směrnice Rady 96/61/ES o integrované prevenci a omezování znečištění, směrnice IPPC (Úř. věst. L 257, 10.10.1996, s. 26, ve znění směrnice 2003/87/ES Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32), zahrnuté do Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 27/97 (Úř. věst. č. L 242, 4.9.1997, s. 76 a v dodatku EHP č. 37, 4.9.1997, s. 100). Akt musí být uplatňován v souladu s požadavky stanovenými ve směrnici do 30. října 2007.

⁽²⁰⁾ V souladu s dohodou PIL jménem společností uvedených v příloze (zahrnutá odvětví jsou: ropné rafinerie, chemické/keramické materiály, cement, slitiny železa a hliník) prohlásila, že vyvinou technologii a vybudují čistíčky, které sníží norské emise SO₂ minimálně o 5 000 tun ročně. PIL by dále konkrétně navrhla, jak by mohlo být snížení emisí prováděno a jak by mohlo být dosaženo celkového snížení o 7 000 tun. PIL založila tzv. „Fond zpracovatelského průmyslu pro ochranu životního prostředí“ (dále jen „fond“), jehož účelem je, aby společnosti přispívaly na snižování emisí SO₂. „Dohoda o implementaci“ byla uzavřena mezi zúčastněnými stranami a fondem dne 18. prosince 2001. Podle ní byly jednotlivé společnosti zavázány provádět do fondu následné platby vypočtené na základě jejich emisí SO₂ a sazeb stanovených fondem. Všechny iniciativy, které mohou být z fondu podpořeny, by měly být dokončeny před koncem roku 2009. Dohoda o provedení vstoupila v platnost dne 1. ledna 2002 a její platnost uplyne dne 30. prosince 2009.

C. POCHYBNOSTI KONTROLNÍHO ÚŘADU VYJÁDŘENÉ V ROZHODNUTÍ O ZAHÁJENÍ ŠETŘENÍ

1. Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny**a) Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro určitá odvětví**

V rozhodnutí o zahájení šetření zaujal Kontrolní úřad předběžný názor, že osvobození od daně z elektřiny pro určitá průmyslová odvětví představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP. Podle názoru Kontrolního úřadu byla struktura systému pro daň z elektřiny, jak vyplynulo z příslušných předpisů, založena na pravidlu, že veškerá spotřeba elektřiny podléhá dani. Výjimky z tohoto pravidla byly určeny s ohledem na statistickou klasifikaci jednotlivých odvětví. Kromě toho měl Kontrolní úřad pochybnosti o tom, zda by se tyto výjimky mohly považovat za odraz omezení rozsahu daně z elektřiny používané pro jiné účely než pro výrobu, jestliže norské úřady neposkytly jasnou definici pojmu „výrobní účely“.

Kontrolní úřad navíc vyjádřil pochybnosti o tom, zda by se dalo osvobození od daně z elektřiny pro určitá hospodářská odvětví považovat za slučitelné s čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP a s pokyny pro ochranu životního prostředí. Kontrolní úřad zejména zjistil, že osvobození nezáviselo ani na uzavření dohod o životním prostředí a že ani firmy, které měly nárok na osvobození, neplatily významnou část národní daně. Kromě toho norská vláda nepoukázala na to, že výjimky byly dočasné, a nepřijala ani žádný závazek s ohledem na omezení opatření týkajících se podpory v průběhu času.

b) Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro uživatele v určitých regionech (magistrátech)

V rozhodnutí o zahájení šetření zaujal Kontrolní úřad předběžný názor, že osvobození od daně z elektřiny pro podniky v určitých regionech představuje selektivní opatření zachycené v čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP⁽²¹⁾. Z důvodu chybějícího vysvětlení má Kontrolní úřad pochybnosti o tom, zda by se regionální výjimka mohla považovat za slučitelnou s pravidly státní podpory v EHP.

2. Výjimky v oblasti daňového režimu pro emise CO₂**a) Osvobození uhlí a koku používaných jako suroviny nebo jako redukční činidla v průmyslových procesech**

V rozhodnutí o zahájení šetření zaujal Kontrolní úřad předběžný názor, že osvobození uhlí a koku používaných jako suroviny nebo redukční činidla od daně z emisí CO₂ z uhlí a koku představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP. Podle prvotního názoru Kontrolního úřadu by osvobození od daně z uhlí a koku používaných pro zvláštní účely v určitých odvětvích mohlo zvýhodnit pouze některé subjekty, a proto je Kontrolní úřad považoval za selektivní. Kontrolní úřad vyjádřil pochybnosti o tom, zda by toto osvobození mohlo být odůvodněno povahou a logikou daňového režimu pro emise CO₂, jestliže norské orgány neprokázaly, že by využití uhlí a koku pro popsané účely nepřispělo k emisím CO₂. Co se týče údajného nedostatku náhradních surovin pro dotčené průmyslové procesy, který má odůvodnit osvobození od daně, má Kontrolní úřad pochybnosti o tom, zda by osvobození za těchto okolností bylo slučitelné s principem, že platí znečišťovatel.

⁽²¹⁾ Regionální daňová osvobození jako státní podpora, viz: případ E-6/98 Norská vláda vs. Kontrolní úřad ESVO [1999] zpráva Dvora ESVO, s. 74.

Kontrolní úřad oznámil, že podrobněji zhodnotí důležitost rozhodnutí Komise týkající se daně z klimatických změn Spojeného království, u kterého Komise souhlasila s tím, že je v rámci logiky a povahy daňového systému pro ochranu životního prostředí vybírat daň z energetických produktů používaných jako paliva a osvobodit energetické produkty používané čistě pro jiné účely než jako paliva (osvobození produktů nepalivové povahy) a převážně pro jiné účely než jako paliva (osvobození produktů s dvojitým využitím)⁽²²⁾. Kontrolní úřad by také zhodnotil přiměřenost návrhu Komise týkajícího se nového systému zdaňování energií v rámci Evropské unie⁽²³⁾ vůči osvobození od norské daně z uhlí a koksů užívaných jako suroviny nebo redukční činidla⁽²⁴⁾.

Kontrolní úřad dále vyjádřil pochybnosti týkající se toho, zda osvobození odpovídá směrnicím pro ochranu životního prostředí, a to zejména z toho důvodu, že osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksů nezáviselo ani na uzavření dohod o ochraně životního prostředí, ani se nejevilo, že by firmy s právem na osvobození/uhrazení zaplatily významnou část vnitrostátní daně.

- b) *Osvobození od daně pro uhlí a koks používané pro energetické účely při výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva*

V rozhodnutí o zahájení šetření zaujal Kontrolní úřad předběžný názor, že osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksů používaných k výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 dohody o EHP. Podle názoru Kontrolního úřadu se osvobození týkalo jen určitých sektorů. Kontrolní úřad měl navíc za to, že osvobození průmyslu vyrábějícího cement a lehčené expandované jílovité kamenivo odporuje všeobecnému pravidlu stanovenému podle daňového systému pro emise CO₂, tj. že všichni uživatelé uhlí a koksů pro energetické účely by měli platit daň.

Kontrolní úřad dále vyjádřil pochybnosti týkající se toho, zda osvobození odpovídá pokynům pro ochranu životního prostředí, a to zejména z toho důvodu, že osvobození nezáviselo na uzavření dohod o ochraně životního prostředí, ani se nejevilo, že by firmy s právem na osvobození zaplatily významnou část vnitrostátní daně.

- c) *Snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů v papírenském a celulosovém průmyslu*

V rozhodnutí o zahájení šetření zaujal Kontrolní úřad předběžný názor, že snížená sazba daně z emisí CO₂ ve prospěch papírenského a celulosového průmyslu představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

Kontrolní úřad vyjádřil pochybnosti týkající se slučitelnosti snížené sazby pro papírenský a celulosový průmysl. Zejména s ohledem na bod 46.1. písm. b) druhé alternativy směrnice o ochraně životního prostředí Kontrolní úřad nevyloučil, že snížená sazba daně uplatňovaná u společností v papírenském a celulosovém průmyslu, která činila 50 % z normální sazby daně z emisí CO₂, by se mohla považovat za „významnou část“ národní daně. Přesto bez informací o vlivu snížené sazby na chování dotčeného výrobního odvětví a zejména o tom, zda tato sazba slouží jako pobídka pro zlepšení ochrany životního prostředí, nemohl Kontrolní úřad dojít k závěru, že požadavky pokynů pro ochranu životního prostředí byly splněny.

3. Částečné zrušení daně z emisí SO₂

V rozhodnutí o zahájení šetření zaujal Kontrolní úřad předběžný názor, že zrušení daně z emisí SO₂ z užití uhlí a koksů a z ropných rafinerií může představovat státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

⁽²²⁾ Rozhodnutí rady ze dne 3. dubna 2002 o osvobození zboží dvojitěho použití od daně z klimatických změn ve Spojeném království (státní podpora č. C 18/2001 a C 19/2001), Úř. věst. L 229, 27.8.2002, s. 15.

⁽²³⁾ KOM (1997) 30 v konečném znění, Úř. věst. C 139, 6.5.1997, s. 14.

⁽²⁴⁾ V současné době směrnice Rady 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny („směrnice o energetické dani“), byla přijata 27. října 2003 (Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51), nezačleněná do Dohody o EHP.

Kontrolní úřad poznamenal, že zrušení daně z emisí SO₂ z uhlí a koksu omezuje rozsah daně z emisí SO₂ a nerozlišuje mezi různými kategoriemi podniků nebo sektorů a že rozsah daně je stanoven vyloučením využití určitých produktů, jmenovitě využití uhlí a koksu. Proto by zrušení daně z emisí SO₂ z uhlí a koksu mohlo v zásadě zvýhodňovat všechny podniky v Norsku, které využívají uhlí a koks. Z důvodu informací naznačujících, že zrušení je zaměřeno na určitá průmyslová odvětví, Kontrolní úřad nemohl vyloučit, že zrušení daně z emisí SO₂ z využití uhlí a koksu vede k různému daňovému zacházení s odvětvími, které jsou – z hlediska ochrany životního prostředí - ve srovnatelné situaci.

Kontrolní úřad navíc nemohl bez podrobnějších informací vyloučit, že zrušení daně z použití uhlí a koksu jako paliva by mohlo zvýhodnit určité podniky ve srovnání s podniky ve zpracovatelském průmyslu, které využívají jako paliv minerálních olejů. Z tohoto důvodu by mohlo docházet k narušování soutěže mezi různými průmyslovými odvětvími v závislosti na tom, do jaké míry využívají zdaněných a nezdaněných produktů.

Co se týče nové daně z emisí SO₂ z ropných rafinerií, Kontrolní úřad zaujal stanovisko, že toto omezení rozsahu daňového režimu pro emise SO₂ zvýhodňuje určitý typ odvětví.

Kontrolní úřad proto dospěl k závěru, že zrušení daně z emisí SO₂ z použití uhlí a koksu a z ropných rafinerií představuje finanční výhody pro podniky určitých odvětví a je prakticky srovnatelné s daňovým osvobozením. Kontrolní úřad měl také za to, že se norská vláda vzdala práva na příjem plateb daní od firem z dotčených odvětví, a tak jim udělila hospodářské výhody.

4. Kvalifikace jako „nová podpora“

Přijetím příslušných opatření navržených Kontrolním úřadem se norská vláda, podle předběžného názoru Kontrolního úřadu, právně zavázala upravit stávající režim podpory tak, aby vyhovoval požadavkům stanoveným v pokynech o ochraně životního prostředí před 1. lednem 2002. Každý režim podpory, který by nebyl v souladu s požadavky stanovenými v pokynech o ochraně životního prostředí, by měl tudíž být od 1. ledna 2002 zrušen.

Podle názoru Kontrolního úřadu znamenalo přijetí příslušných opatření norskou vládou také to, že každý režim podpory platný po 1. lednu 2002, který je neslučitelný s požadavky stanovenými v nových pokynech o ochraně životního prostředí, bude považován za „novou podporu“. Z tohoto důvodu Kontrolní úřad připomněl norské vládě, že jestliže Kontrolní úřad ve svém konečném rozhodnutí zjistí, že se příslušná daňová opatření neslučují s Dohodou o EHP, bude muset být nezákonná podpora od jejích příjemců získána zpět.

D. PŘIPOMÍNKY NORSKÉ VLÁDY K ROZHODNUTÍ O ZAHÁJENÍ ŠETŘENÍ

1. Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny

a) Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro určitá odvětví

Norská vláda připomněla, že od 1. ledna 2001 byl daňový základ rozšířen tak, aby zahrnoval spotřebu elektřiny v administrativních budovách výrobních a těžebních podniků. Z tohoto důvodu měla vláda za to, že osvobození od daně z elektřiny zahrnovalo veškerou spotřebu elektřiny pro výrobní účely. Osvobození pro zpracovatelský a těžební průmysl a pro pěstitele skleníkových kultur se proto mělo považovat za „všeobecné opatření“, na které se čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP nevztahuje.

Norská vláda připustila, že nemůže být vyloučeno, že také odvětví, která nejsou osvobozena, mohou využívat elektřiny k výrobě. Podle názoru vlády vznikl tento problém z důvodu nedostatečné definice toho, co se považuje za „výrobní procesy“ a „administrativní účely“. Norská vláda uvedla, že „mohou existovat pochybnosti o tom, zda není stávající systém ve své celistvosti stylizován tak, že spadá jako všeobecné opatření mimo ustanovení čl. 61 odst. 1“ a rozhodla navrhnout jeho modifikace. Nový systém, který má vstoupit v platnost 1. ledna 2004, bude formálně oznámen Kontrolnímu úřadu. Datum vstupu v platnost nového systému byl později odložen až na 1. červenec 2004.

Norská vláda uvedla, že v energeticky náročném výrobním odvětví představuje elektřina velkou část provozních nákladů. V důsledku toho byly tomuto výrobnímu odvětví určeny silné pobídky k zavedení efektivních energetických opatření i bez ohledu na osvobození od daně ze spotřeby elektřiny. Kromě toho by největší potenciál k energetickým úsporám měly mít domácnosti, odvětví služeb a administrativní budovy.

b) *Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro uživatele v určitých regionech*

Norská vláda uvedla, že důvodem tohoto osvobození bylo potlačit úbytek populace v těchto regionech.

2. Výjimky v oblasti daňového režimu pro emise CO₂

Podle názoru norské vlády bylo daňové opatření, které je omezeno na určitý produkt nebo na určitý způsob jeho využití, „všeobecným opatřením“, které nespadlo do definice státní podpory.

a) *Osvobození uhlí a koksu používaného jako suroviny nebo jako redukční činidla v průmyslových procesech*

Norská vláda tvrdila, že omezení rozsahu daně z emisí CO₂ vyloučením určitého využití uhlí a koksu z rozsahu této daně (v tomto případě využití jako surovina a redukční činidlo) nepředstavuje osvobození udělené určitým podnikům nebo výrobě určitého zboží. Výjimka byla přístupná všem subjektům, které používaly uhlí a koks pro tyto účely. Základním důvodem tohoto osvobození navíc nebyla celková nepřítomnost nebo redukce emisí CO₂ z dotčených průmyslových procesů. Toto osvobození odráželo účel daně z emisí CO₂, který byl orientován především na emise související s výrobou energie. Proto se emise z jiných použití než pro výrobu energie nepovažovaly za spadající do rozsahu daně z emisí CO₂.

Norská vláda vysvětlila, že uhlí a koks užívané v redukčních procesech vždy přesáhnou teoretickou minimální potřebu na uhlík. „Nadbytečný uhlík“ přispívá k rozpouštění (a tím ke snížení užití elektřiny). Norské úřady se přesto domnívají, že se využití uhlí a koksu v těchto procesech musí považovat za neenergetický účel, protože technicky není možno se „nadbytečnému uhlíku“ vyhnout. Toto chápání odpovídalo oficiálním statistikám z oblasti ochrany životního prostředí, které považovaly veškerý CO₂ uvolněný při redukčních procesech za emise z procesů.

Co se týče otázky, do jaké míry jsou uhlí a koks nahraditelné jinými produkty v souvislosti s osvobozeným použitím, norská vláda informovala Kontrolní úřad, že v dotčených průmyslových procesech je použití jiných produktů buď technicky nemožné anebo by nemuselo nezbytně vést k nižším emisím CO₂. V některých průmyslech je sice náhrada uhlí a koksu možná, ale považuje se za nevýnosnou⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ To byl podle norských orgánů případ výroby křemíkové oceli a ferosilicia.

Je nepravděpodobné, že by uvalení daně z emisí CO₂ na průmyslové procesy v Norsku vedlo k celkovému snížení emisí skleníkových plynů. Proto se norský parlament rozhodl zavést od roku 2005 systém obchodování s emisemi pro emise a skleníkové plyny, které nejsou předmětem daňového systému pro emise CO₂.

- b) *Osvobození uhlí a koksu používaných pro energetické účely při výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva.*

Norská vláda připustila, že toto osvobození zvýhodňovalo výrobu určitého zboží. Norská vláda informovala Kontrolní úřad o tom, že z důvodu neexistence domácího systému rozvodu plynu není plyn dostupný jako nízkonákladový substitut pro norský průmysl cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva. Osvobození bylo zavedeno proto, že substituce uhlí a koksu ve velkém měřítku by byla nerentabilní a protože je tento průmysl vystaven mezinárodní konkurenci.

Daň z emisí CO₂ byla rozšířena na uhlí a koks proto, aby bylo možno se vyhnout přechodu z minerálních olejů (zdaněných) na uhlí a koks (dříve nezdaněných). Výrobní odvětví cementu přesto využívalo pro energetické účely uhlí a koksu, nikoli minerálních olejů, už před rozšířením daně. Podle názoru vlády může tato okolnost osvobození odůvodnit. Vláda přesto připustila, že „mohou existovat pochybnosti o tom, zda jsou uvedené důvody dostatečným ospravedlněním s ohledem na politiku týkající se životního prostředí, která je základem dotčených právních předpisů.“ Na základě tohoto konstatování vláda navrhla zrušit daň z emisí CO₂ z uhlí a koksu ve vládním rozpočtu pro rok 2003. Norská vláda neočekávala žádný přechod na uhlí a koks z důvodu zrušení daně, protože zavedení uhlí a koksu ve velkém měřítku by vyžadovalo nové emisní limity pro podniky.

- c) *Snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů v papírenském a celulosovém průmyslu*

Norská vláda zaujala stanovisko, že uplatnění snížené sazby odpovídá podmínkám stanoveným v pokynech pro ochranu životního prostředí. Tento průmysl platil sazbu, která byla nad minimální sazbou stanovenou podle směrnice o minerálních olejích ES ⁽²⁶⁾, anebo výraznou část této daně. Norská vláda požadovala, aby Kontrolní úřad vzal při stanovení toho, jakou částku představuje významná část, v úvahu kumulační efekt snížené sazby daně z emisí CO₂ a plné vyjmutí ze základní daně z topných olejů, i když topné oleje nespádají do oblasti působnosti rozhodnutí o zahájení šetření ⁽²⁷⁾. Zdůraznila, že všeobecné sazby daně z emisí CO₂ v roce 2002 dosahovaly 0,49 NOK za litr (přibližně 0,06 EUR za litr) a základní daň z topných olejů 0,389 NOK za litr (přibližně 0,05 EUR za litr). Placení 0,245 NOK za litr podle první uvedené daně a osvobození z druhé vedlo v daném průmyslu k přibližně 28 % z daní z minerálních olejů.

Podle názoru norské vlády by se měly obě daně hodnotit společně, jelikož mají stejný vliv na užití minerálních olejů, jsou uvaleny na stejné produkty a spravované stejnými orgány.

Norská vláda informovala Kontrolní úřad, že na základě posledních studií uplatnění snížené sazby daně z emisí CO₂ z minerálních olejů pro papírenský a celulosový průmysl vedlo do roku 1999 k přímé redukci emisí CO₂ o 60 000 tun.

Nakonec uvedla, že od roku 2005 zavede systém obchodování s emisemi, který se bude týkat všech emisí CO₂ a jiných skleníkových plynů. Průmyslová odvětví náročná na energii a s vysokými emisemi se budou tedy muset podílet kvótám rovným množstvím skleníkových plynů, které emitují a které nejsou v současné době předmětem daně. Na základě tohoto norská vláda požádala Kontrolní úřad, aby v rámci formálního šetření schválila současné snížení pro papírenský a celulosový průmysl za podmínky, že toto snížení bude v roce 2005 zrušeno a že vláda bude mít možnost žádat o další prodloužení.

⁽²⁶⁾ Směrnice Rady č. 92/82 EHS ze dne 19. října 1992 o sblížení sazeb spotřebních daní z minerálních olejů (Úř. věst. L 316, 31.10.1992, s. 19).

⁽²⁷⁾ Základní daň z topného oleje byla zavedena v roce 2000 a jejím účelem bylo odradit o přechodu z elektriny na olej pro účely topení. Tato daň byla vybírána na stejném daňovém základě jako daň z emisí CO₂ z minerálních olejů. Papírenský a celulosový průmysl byl od základní daně z topného oleje plně osvobozen od zavedení této daně.

3. Částečné zrušení daně z emisí SO₂

Norská vláda tvrdila, že daňový systém, který zdaňuje určité produkty nebo určité postupy oproti jiným, není svou povahou selektivní. Podle názoru norské vlády tudíž zrušení daně z emisí SO₂ z užití uhlí a koksu nemůže být považováno za státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

Jelikož ropné rafinerie využívaly při rafinačním procesu minerální oleje, byla změna z roku 1999 de facto pouze technická. Namísto nepřímého placení daní z emisí prostřednictvím systému uhrazení byla daň placena přímo jako daň z emisí. Pokud tato daň představovala „novou“ daň, byla selektivní, protože se vztahovala pouze na ropné rafinerie. Zrušení selektivního daňového opatření nemůže být chápáno jako selektivní v tom smyslu, že představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

Nakonec bylo uvedeno, že prakticky všechny společnosti, včetně všech společností vypouštějících významné množství emisí, na které se dříve vztahovala daň z emisí SO₂ z uhlí a koksu, spadají nyní pod dohodu o záměru uzavřenou mezi ministerstvem životního prostředí a PIL a pod prováděcí dohodu uzavřenou mezi fondem zřízeným PIL a zúčastněnými podniky.

4. Kvalifikace jako „nová podpora“

Podle názoru norské vlády by měla být opatření týkající se podpory, která jsou předmětem kontroly, klasifikována jako „stávající podpora“. Norská vláda nepopřela, že byla vázána přijetím příslušných opatření, jejichž smyslem bylo uvést stávající režimy podpory na úroveň požadavků nových směrnic o ochraně životního prostředí do 1. ledna 2002. Přesto namítla, že nesplnění závazků přijatých přijetím příslušných opatření neznamená přehodnocení stávajících režimů podpory na nové s možným následným zpětným získáním podpory od příjemců.

Příslušná opatření byla tudíž podle norské vlády svou povahou nejasná a obecná a neindividualizovala údajná nezákonná podpůrná opatření. Nestanovila žádné konkrétní systémy podpory a následně nedošlo k závěru, že by jakýkoli takový režim porušoval pravidla o státní podpoře. Stávající režimy by se mohly považovat za nezákonné pouze po individuálním zhodnocení a konečném rozhodnutí v tomto ohledu. Náhrada podpory od příjemců podpory by navíc vyžadovala negativní rozhodnutí týkající se každého jednotlivého režimu podpory. Přijetí příslušných opatření by nenahradilo negativní rozhodnutí jako právní základ pro náhradu.

Norská vláda také konstatovala, že v tomto případě nebyl dodržen postup, jak je stanoven v kapitole 7 pokynů o státní podpoře Kontrolního úřadu. Otázka uhrazení navíc nebyla před přijetím příslušných opatření mezi Kontrolním úřadem a vládou projednávána.

Na závěr norská vláda konstatovala, že úhrada podpory od příjemců by porušila všeobecný princip oprávněných očekávání.

E. PŘIPOMÍNKY TŘETÍCH STRAN K ROZHODNUTÍ O ZAHÁJENÍ ŠETŘENÍ

Jedinou třetí stranou, která předložila připomínky k rozhodnutí o zahájení šetření, byla PIL.

1. Osvobození od daně ze spotřeby elektrické energie

PIL namítla, že osvobození nejsou selektivní. Všeobecné a neurčité opatření, které bylo omezené na určitý vstupní faktor nebo na určité použití tohoto produktu, by mělo být považováno za všeobecné opatření. Na rozdíl od faktických okolností, které jsou základem rozhodnutí „Adria Wien“⁽²⁸⁾, se v případě osvobození od daně z elektřiny v Norsku jednalo o všeobecné uplatnění na veškeré výrobní procesy, které nebylo omezeno na podniky vyrábějící zboží. PIL také zdůraznila, že díky změnám, které vstoupily v platnost od 1. ledna 2001, byla daň z elektřiny navržena takovým způsobem, aby se zdaňovala pouze spotřeba elektřiny pro účely jiné, než jsou výrobní procesy.

PIL zaujala stanovisko, že osvobození byla odůvodnitelná povahou a logikou daňového systému. Smyslem daně z elektřiny bylo snížení spotřeby energie v těch hospodářských odvětvích, ve kterých byl největší potenciál pro úspory a ve kterých byl očekávaný růst spotřeby nejvýraznější, zejména v domácnostech. Podle PIL bylo logickým následkem tohoto cíle zachovat osvobození pro účely průmyslové výroby. Z tohoto důvodu byla osvobození v souladu s logikou daně z elektřiny.

PIL na závěr namítla, že aby Kontrolní úřad mohl stanovit, zda vyšetřovaná opatření narušovala hospodářskou soutěž, bude muset provést řádnou analýzu trhu. Tato analýza trhu by měla také vzít v úvahu „...veškeré hlavní faktory, které dosahovaly stejného stupně harmonizace...“. V tomto ohledu bylo odkázáno na dalekosáhlé harmonizované závazky podle směrnice o integrované prevenci a omezení znečištění⁽²⁹⁾, na budoucí systém obchodování podle směrnice ES⁽³⁰⁾ a na návrh směrnice ES o zdanění energií⁽³¹⁾. PIL konstatovala, že osvobození od daně z elektřiny by neposílilo pozici norských podniků s ohledem na jejich evropskou konkurenci, protože společnosti v jiných zemích EHP by se těšily výhod daňových systémů, které zaručují stejné výhody.

2. Výjimky v oblasti daňového režimu pro emise CO₂

a) Osvobození uhlí a koksů používaného jako suroviny nebo jako redukční činidla v průmyslových procesech

PIL namítla, že osvobození bylo definováno s ohledem na určité využití, ne na určitá odvětví. Z toho vyplývá, že opatření nebyla selektivní. PIL také informovala Kontrolní úřad o tom, že uhlí a koks byly v Norsku zřídka používány k výrobě energie a že využití uhlí a koksů pro jiné účely než jako suroviny nebo redukční činidla je omezené. Z tohoto hlediska zdůraznila skutečnost, že odhadovaný vliv zrušení daně z emisí CO₂ z užití uhlí a koksů měl být menší než 500 000 NOK⁽³²⁾.

PIL také namítla, že osvobození bylo odůvodněno povahou a všeobecným schématem dotčeného daňového režimu. Celkovým cílem daně z emisí CO₂ bylo snížit emise CO₂. Využití uhlí a koksů pro energetické účely bylo proto trestáno, protože jiné domácí zdroje dodávek představovaly nižší emise (vodní zdroje prakticky vůbec neznečišťují). Na druhé straně i s využitím nejlepších dostupných technik neexistují žádné prostředky, které by nahradily uhlí a koks jako suroviny a redukční činidla v průmyslových procesech, aniž by nevznikly nadměrné náklady. Zdanění použití uhlí a koksů pro tyto účely by tedy neznamenal pobídku k využití alternativních a k životnímu prostředí šetrnějších produktů. Podle názoru PIL by se měly pobídky týkající se životního prostředí zaměřit na omezení emisí v nejvyšší možné míře, přičemž by se mělo vzít v úvahu, že uhlí a koks jsou v každém případě nezbytné vstupní faktory v příslušných průmyslových procesech.

⁽²⁸⁾ Případ C-143/99 Adria Wien Pipeline [2001] ECR I-8365, odstavec 49.

⁽²⁹⁾ Viz poznámku pod čarou 19.

⁽³⁰⁾ Směrnice 2003/87/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L275 25.10.2003, s. 32), nezačleněna do Dohody o EHP.

⁽³¹⁾ Tato směrnice byla později přijata jako směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny (Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁽³²⁾ Odkaz na St.prp.nr. 1 (2002-2003).

Na závěr PIL předložila svůj názor týkající se zrušení daně z emisí CO₂ z uhlí a koku ze dne 1. ledna 2003. S ohledem na omezené využití uhlí a koku pro energetické účely bylo uvedeno, že zachování této daně by nepřineslo žádné výsledky z hlediska životního prostředí. Nehrozilo by žádné riziko, že by v důsledku zrušení daně mohly uhlí a koks nahradit energetické zdroje šetrnější k životnímu prostředí. Zrušení daně z emisí CO₂ z uhlí a koku nezvýhodňuje určité podniky a nemělo by se proto na ně pohlížet jako na podporu.

b) *Osvobození uhlí a koku používaných pro energetické účely při výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva*

PIL zdůraznila, že toto osvobození bylo motivováno skutečností, že tento průmysl nemůže nahradit uhlí a koks elektrinou, aniž by mu to způsobilo nadměrné náklady. V důsledku toho by zdanění využití uhlí a koku pro tyto účely nesloužilo žádnému účelu. Proto se má za to, že osvobození odpovídalo logice všeobecného daňového systému. Tento závěr byl víceméně podpořen návrhem směrnice ES o zdanění energie⁽³³⁾, která z oblasti své působnosti vyňala mineralogické procesy, jako jsou dotčené procesy.

c) *Snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů v papírenském průmyslu*

PIL připustila, že snížená sazba pro papírenský a celulosový průmysl může představovat podporu. Tato podpora je přesto slučitelná s Dohodou o EHP, zejména proto, že tato daň představuje nepopíratelný přínos pro životní prostředí.

3. Částečné zrušení daně z emisí SO₂

PIL poznamenala, že z důvodu absence „harmonizovaných nástrojů v EHP“ k dosažení cílů Göteborgského protokolu k úmluvě Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států záleží na národních vládách, aby rozhodly o opatřeních, kterými dostojí svým závazkům při současném zachování principů Dohody o EHP.

Podle PIL nebylo zrušení daně z emisí SO₂ selektivním opatřením. PIL plně schválila názor norské vlády o otázce selektivity této daně, jak byla v roce 1999 vypracována a s ohledem na její následné zrušení.

PIL namítla, že se daň z emisí SO₂, která byla zavedena v roce 1999 a zrušena od 1. ledna 2002, lišila od daně ze síry z minerálních olejů, která byla zavedena v roce 1970 a je stále v platnosti. Podle názoru PIL mohla smluvní strana Dohody o EHP na základě vlastního svobodného rozhodnutí zavést a zrušit tuto daň, aniž by její zrušení vyhovovalo definici státní podpory ve smyslu článku 61 Dohody o EHP.

4. Kvalifikace jako „nová podpora“

Podle názoru PIL nebyl Kontrolní úřad zmocněn nařídít náhradu podpory ex tunc, protože uvedená opatření zajišťující podporu představovala stávající podporu až do uzavření formálního šetření. Rozhodnutí Kontrolního úřadu navrhnout odpovídající opatření nepředcházelo zhodnocení jednotlivých opatření daně týkající se životního prostředí a toho, zda se o těchto opatřeních může soudit, že splňují pokyny pro ochranu životního prostředí. Odpovídající opatření byla příliš nejasná na to, aby uvalila na norskou vládu jakýkoli další závazek a aby zatížila norský průmysl. Tatáž nedostatečná konkrétnost také vedla k tomu, že přijetí navrhovaných opatření norskou vládou znamenalo pouze, že je vláda ochotna pokračovat v přezkoumání možných režimů podpory s ohledem na zavedení pokynů pro ochranu životního prostředí do 1. ledna 2002. Tento stav podpořilo to, že Kontrolní úřad podle všeho signalizoval norským úřadům, že vlastní plnění pokynů pro ochranu životního prostředí může být odloženo do 1. ledna 2003. Norská vláda mohla být vázána pouze vlastním výkladem přijetí.

⁽³³⁾ Viz poznámku pod čarou 31.

PIL také trvala na tom, že Kontrolní úřad nejednal v souladu s povinností upřímné spolupráce stanovené v čl. 1 odst. 1 v části I protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora, protože Norsku neposkytl žádné přesné pokyny o tom, která opatření byla považována za podporu týkající se životního prostředí, a o provádění pokynů. Princip spolupráce zahrnoval podle PIL povinnost přezkoumat každý režim jednotlivě.

Nakonec, ačkoli by příslušné opatření týkající se podpory mělo být klasifikováno jako nová podpora, měla PIL za to, že příkaz k uhrazení podpory by protirečil jak principu oprávněných očekávání, tak principu proporcionality. Norské podniky nemohly předvídat, že dotčená daňová pravidla představují podporu ve smyslu článku 61 Dohody o EHP a nemohly nijak předvídat právní důsledky přijetí příslušných opatření norskou vládou. V každém případě by uhrazení podpory nebylo vhodné k tomu, aby znovu zavedlo dřívější situaci zaručující konkurenceschopnost s ohledem na výjimky, kterým se podniky těšily v jiných státech EHP.

II. HODNOCENÍ

A. ROZSAH ROZHODNUTÍ

Toto rozhodnutí je omezeno na stanovení, zda norská vláda splnila své závazky vyplývající z příslušných opatření navrhnutých Kontrolním úřadem a přijatých norskou vládou.

Rozhodnutí se týká za prvé osvobození od daně ze spotřeby elektřiny, které bylo použitelné do 31. prosince 2003, ve prospěch zpracovatelského a těžebního průmyslu a určitých regionů (obcí). Nevztahuje se naopak na podobné osvobození pro pěstitele skleníkových kultur, jelikož zboží tohoto odvětví spadá mimo rozsah produktů, na které se vztahují ustanovení Dohody o EHP, včetně těch, které se týkají státní podpory (srov. čl. 8 odst. 3 Dohody o EHP). S ohledem na těžební průmysl se Dohoda o EHP vztahuje na obchodování s uhlím a ocelářskými výrobky, vyjma případů, kdy dvoustranná dohoda o volném obchodu⁽³⁴⁾ obsahuje zvláštní ustanovení, která nebyla zrušena protokolem 14 k Dohodě o EHP. Z toho plyne, že se rozhodnutí vztahuje na těžební průmysl, aniž jsou dotčeny produkty, na které se stále vztahuje dvoustranná dohoda o volném obchodu a kterých se toto rozhodnutí netýká⁽³⁵⁾.

Rozhodnutí se týká za druhé osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu používaných jako suroviny nebo redukční činidla a při výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva. Tato rozhodnutí byla platná do 31. prosince 2002. Rozhodnutí se navíc týká snížené sazby daně z emisí CO₂ z minerálních olejů v papírenském a celulosovém průmyslu.

Rozhodnutí se za třetí týká zrušení daně z emisí SO₂ z použití uhlí a koksu a daně z emisí SO₂ z ropných rafinerií platného od 1. ledna 2002.

B. STÁTNÍ PODPORA VE SMYSLU ČL. 61 ODS. 1 DOHODY O EHP

Ustanovení čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP uvádí: „podpory poskytované v jakékoli formě členskými státy ES, státy ESVO nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi smluvními stranami, neslučitelné s fungováním této dohody.“

⁽³⁴⁾ Dohoda mezi členskými státy Evropského společenství uhlí a oceli na jedné straně a Norským královstvím na straně druhé (Úř. věst. L 348, 27.12.1974, s. 17). Tato dvoustranná dohoda o volném obchodu zůstává v platnosti po zániku smlouvy o ESUO. Práva a závazky plynoucí z této dohody byly z ESUO převedeny na Evropské společenství v důsledku rozhodnutí Konference zástupců vlád členských států ES z 19. července 2002. V důsledku zániku dohody o ESUO v červenci 2002 bylo řešení otázek státní podpory v odvětví oceli ESUO začleněno ve Společenství do obecného právního rámce Smlouvy o ES.

⁽³⁵⁾ S ohledem na odvětví oceli viz protokol 26 Dohody o EHP společně s článkem 5 protokolu 14 dohody o EHP. S ohledem na ostatní výrobky viz článek 1 a čl. 2 odst. 1 protokolu 14 Dohody o EHP, jakož i článek 1 dvoustranné dohody o volném obchodu a jeho přílohu, která uvádí seznam výrobků, na které se odkazuje v článku 1.

Zavedení daní týkajících se životního prostředí není jako takové předmětem čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP, pokud představuje všeobecné opatření, které nezvýhodňuje určité firmy nebo průmyslová odvětví⁽³⁶⁾. Osvobození od všeobecné daně přesto pod toto ustanovení spadají, pokud jsou zaměřená na určité firmy nebo průmyslová odvětví a pokud nejsou zdůvodněna povahou nebo všeobecným schématem dotčeného daňového režimu⁽³⁷⁾.

Zhodnocení, zda určitá opatření představují osvobození nebo výjimky od všeobecného pravidla/obecného systému, vychází ze struktury daného daňového opatření: na základě právních předpisů, kterými se daná daňová opatření řídí, musí být zaveden všeobecný systém⁽³⁸⁾, který musí být po té přezkoumán, aby se zjistilo, zda vlastní povaha dotčeného opatření nepředstavuje odchylku od všeobecného režimu, do kterého náleží⁽³⁹⁾. V případě kladné odpovědi je následně nutné se ujistit, zda je „zdůvodněno povahou nebo všeobecným schématem dotčeného daňového režimu“⁽⁴⁰⁾.

Kontrolní úřad hodnotil různá daňová opatření na základě uvedeného postupu.

1. Osvobození od daně ze spotřeby elektrické energie

a) Osvobození od daně ze spotřeby elektrické energie pro zpracovatelský a těžební průmysl

Základní pravidlo daňového systému pro elektřinu je, že všichni uživatelé elektřiny z ní musí odvádět daně. Z tohoto pravidla o užívání elektřiny byla provedena výjimka pro zpracovatelský a těžební průmysl. Rozsah osvobození byl definován s ohledem na určitá odvětví ve statistické klasifikaci hospodářských aktivit. Proto toto osvobození svou povahou zvýhodňovalo určitá odvětví.

Norská vláda namítla, že změna platná od 1. ledna 2001 zaváděla systém, podle kterého byly všechny podniky využívající elektřinu pro výrobní účely osvobozeny od daně, a že z tohoto důvodu by se na výjimku mělo pohlížet jako na všeobecné opatření, na které se nevztahuje čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

Kontrolní úřad s tímto názorem nesouhlasí.

Z precedenčního práva Soudního dvora vyplývá, že vnitrostátní opatření, která stanoví snížení daní z elektřiny pouze v případě podniků, jejichž činnost představuje především výrobu zboží, musejí být považována za státní podporu⁽⁴¹⁾. Velký počet oprávněných podniků ani různost a rozsáhlost sektorů, do kterých tyto podniky patří, nejsou dostatečné důvody k závěru, že státní iniciativa představuje všeobecné opatření hospodářské politiky⁽⁴²⁾. Kromě toho daňová opatření, která zvýhodňují zpracovatelský průmysl proti odvětví služeb, jsou svou povahou selektivní⁽⁴³⁾.

⁽³⁶⁾ Uplatnění pravidel pro státní podporu na opatření týkající se přímého zdaňování podniků viz v bodě 17B.3.1. písm. 1) kapitoly 17 B pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře.

⁽³⁷⁾ Viz bod 17B.3.1. (4) kapitoly 17B pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře a případ 173/73 Itálie v Komise [1974] ECR 709, odst. 15.

⁽³⁸⁾ Viz bod 17B.3.1. (4) kapitoly 17B pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře.

⁽³⁹⁾ Viz Stanovisko generálního advokáta Darmona v souvisejících případech C-72 a 73/91 Firma Sloman Neptun Schiffahrts [1993] ECR I-887, odstavec 50.

⁽⁴⁰⁾ Případ 173/73, uvedený výše, odstavec 15.

⁽⁴¹⁾ Případ C-143/99, uvedený výše, odstavec 55. Viz také případ C-75/97 Belgie v Komise [1999] ECR I-3671, odst. 31, kdy Soudní dvůr rozhodl, že „omezení zvýšených snížení pro určité sektory způsobilo, že uvedená snížení byla považována za selektivní, aby splnila podmínku specifčnosti.“

⁽⁴²⁾ Případ C-143/99, uvedený výše, odstavec 48; a případ C-75/97, uvedený výše, odstavec 32.

⁽⁴³⁾ Viz státní podpora č. N 449/2001 – Německo, pokračování reformy ekologické daně po 31. březnu 2002; státní podpora č. C 42/03 (ex NN 3/B/2001 a NN 4/B/2001) – Švédsko, systém energetické daně; státní podpora č. NN 75/2002 – Finsko, rozlišené sazby energetické daně z elektřiny.

Dodatek norské vlády k právním předpisům o dani z elektřiny v roce 2001 omezil rozsah osvobození pro zpracovatelský a těžební průmysl tím, že do určité míry zdanil elektřinu používanou příjemci tohoto osvobození, jmenovitě použití elektřiny v budovách označených jako „administrativní budovy“. Obstálo jak všeobecné pravidlo, že spotřeba elektřiny je předmětem daně, tak osvobození pro určité odvětví. Výsledkem změny bylo pouze to, že osvobození pro určitý sektor bylo ještě užěji definováno než dříve.

Na základě tohoto zjištění Kontrolní úřad trvá na názoru vyjádřeném v rozhodnutí o zahájení šetření, že je daňové osvobození pro zpracovatelský a těžební průmysl ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP selektivní. Otázkou zůstává, zda existuje odůvodnění osvobození na základě „povahy nebo všeobecného schématu“ systému.

V tomto ohledu by mělo být připomenuto, že v rozsudku případu *Adria Wien* Soudní dvůr uvedl, že:

„... žádné odůvodnění udělení výhod podnikům, jejichž činnost sestává v první řadě z výroby zboží, nelze shledat v povaze nebo všeobecném schématu daňového systému...“⁽⁴⁴⁾.

Rozlišování mezi výrobními odvětvími založené na příslušném rozsahu opatření pro úsporu energie nebo všeobecné rozlišování mezi průmyslem s velkými nároky na energii a ostatním průmyslem se dá ztěžít považovat za součásti povahy nebo všeobecného schématu systému⁽⁴⁵⁾. Skutečnost, že možnosti úspor energie jsou v různých průmyslových odvětvích rozdílné, nevylučuje rozhodný účinek daně.

Kontrolní úřad zastává názor, že osvobození zpracovatelského a těžebního průmyslu nevycházelo přímo ze základního nebo vůdčího principu daňového systému pro elektřinu, a proto pro ně neexistovalo žádné odůvodnění.

Kontrolní úřad nemůže souhlasit s norskou vládou, že daňový systém po změně v roce 2001 byl systémem, podle kterého všechny podniky využívající elektřinu k výrobním účelům byly osvobozeny od daně.

Jak norská vláda připustila, nedá se vyloučit, že některá průmyslová odvětví mohla také využívat elektřinu k výrobním účelům, aniž by byla od daně z elektřiny osvobozena⁽⁴⁶⁾. Nedá se naopak vyloučit, že některá průmyslová odvětví byla osvobozena z placení daně z elektřiny využívané k jiným účelům než k výrobě⁽⁴⁷⁾. Z tohoto důvodu se tedy jeví, že se daň nevztahovala výhradně na využití elektřiny pro účely jiné než výrobu, ani že se osvobození od daně uplatňovalo výhradně na využití elektřiny k výrobním procesům.

Podle názoru Kontrolního úřadu se spíše jeví, že daň ze spotřeby elektřiny pro jiné účely než pro výrobu je prominuta v případech, kdy výrobní aktivity zabírají mírně nad 20 % celkových prostor budovy. V úvahu by se měla spíše než fyzicky zabraný prostor budovy brát skutečná spotřeba elektřiny. Z důvodu neexistence jasné definice toho, co znamenají „výrobní postupy“, se navíc nedá ověřit, zda výběr odvětví, která využívají osvobození, může být odůvodněn skutečností, že pouze tato odvětví využívají elektřinu k výrobním procesům.

⁽⁴⁴⁾ Případ C-143/99, uvedený výše, odst. 49.

⁽⁴⁵⁾ Státní podpora č. C 33/2003 (ex NN 34/2003) – Rakousko, refundace z energetických daní z plynu a elektřiny v roce 2002 a 2003; státní podpora č. N 449/2001 – Německo, pokračování reformy ekologické daně po 31. březnu 2002; státní podpora č. NN 3/A/2001 a NN 4/A/2001 – Švédsko, prodloužení systému daní z emisí CO₂; státní podpora č. C 18/2001 (N 123/2000) – Spojené království, daň z klimatických změn.

⁽⁴⁶⁾ Daň z elektřiny se uplatňovala např. plně ve stavebnictví („Bygge- og anleggsvirksomhe“), které spadá do statistické klasifikace F odpovídající NACE F.

⁽⁴⁷⁾ Norská daň z elektřiny by mohla vést k situacím, kdy by např. 75 % kancelářských prostor bylo využito pro administrativní účely a výsledkem by bylo, že veškerá spotřeba elektřiny z celé budovy by byla osvobozena od daně z elektřiny.

Kontrolní úřad poznamenává, že se norská vláda omezila na námitky, že vyjmutí elektřiny používané v administrativních budovách zpracovatelského a těžebního průmyslu bylo jediným použitelným způsobem, jak zajistit, že daň bude vybírána pouze z elektřiny používané k nevýrobním účelům. Kontrolní úřad v této souvislosti neobdržel další vysvětlení. Kontrolní úřad nesouhlasí s tím, že by se uvalení daně na elektřinu využívanou v administrativních budovách, jak bylo definováno, zpracovatelského a těžebního průmyslu dalo považovat za zavedení systému, podle kterého byla zdaňována pouze elektřina pro nevýrobní účely.

Je pravda, že Komise před rozsudkem v případě *Adria Wien* souhlasila, že dánské schéma daně z elektřiny nezahrnovalo státní podporu, protože odlišování v tomto systému „vyplývalo přímo ze základního principu systému daní z elektřiny“⁽⁴⁸⁾, to znamená, že bylo odůvodněno povahou nebo všeobecným schématem systému. V tomto případě Komise souhlasila s tím, že princip dánského systému zatíží daní pouze domácnosti a srovnatelné spotřeby elektřiny. Podle dánského systému byla stanovena podrobná, až příliš pečlivá, pravidla, jejichž účelem bylo zajistit, aby daně byly vybírány od všech domácností a podobných spotřeb elektřiny a aby daň nebyla vybírána od jiných spotřebitelů⁽⁴⁹⁾. Tento systém zahrnoval metodologii, podle které podniky registrované k DPH měřily svou spotřebu elektřiny pro účely podobné spotřebě v domácnostech (jako vytápění kancelářských prostor atd.) a platily za tuto spotřebu normální sazbu, zatímco za spotřebu považovanou za nesrovnatelnou s domácí spotřebou daň neplatily. Norské osvobození od daně z elektřiny se jasně odlišovalo od dánské daně za prvé z toho důvodu, že norské osvobození bylo omezeno na zpracovatelský a těžební průmysl podle statistické klasifikace, a za druhé z toho důvodu, že spotřeba elektřiny v těchto podnicích byla měřena nevhodným způsobem.

Na základě výše uvedených skutečností dospěl Kontrolní úřad k závěru, že osvobození od daně z elektřiny pro zpracovatelský a těžební průmysl představovalo ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP selektivní opatření zvýhodňující určité podniky.

Všechny ostatní prvky státní podpory ve smyslu článku 61 odst. 1 Dohody o EHP byly splněny. Osvobození určitých sektorů od daně z elektřiny představovalo pro norský stát ztrátu příjmů na daních a zvýhodnění pro určité podniky. Jestliže se podniky využívající osvobození účastnily aktivit otevřených hospodářské soutěži na trzích, na kterých se obchoduje mezi smluvními státy EHP, potom toto daňové osvobození narušovalo hospodářskou soutěž a ovlivňovalo obchod mezi smluvními stranami.

Kontrolní úřad není povinen před učiněním závěru, že dotyčná opatření narušují hospodářskou soutěž a ovlivňují obchod, provést analýzu trhu, jak žádala PIL. Pro stanovení, že daňová úleva představuje podporu, je irelevantní, zda společnosti osvobozené od určitého daňového opatření nesou jiné náklady související s ochranou životního prostředí. Kromě toho skutečnost, že zpracovatelský a těžební průmysl v jiných zemích EHP mohly také využívat daňových úlev nebo že jiné země ještě nezavedly podobné daně, nemá žádnou důležitost pro stanovení, že osvobození představuje podporu. Aspekt mezinárodní konkurenceschopnosti se bere na vědomí v kontextu hodnocení výjimek podle čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP společně s pokyny pro ochranu životního prostředí.

Z tohoto důvodu Kontrolní úřad dospěl k závěru, že osvobození určitého sektoru od daně z elektřiny představovalo státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

⁽⁴⁸⁾ Státní podpora č. N 416/1999 – Dánsko, reforma daně z elektřiny. Viz bod 16 oznámení Komise o uplatnění pravidel státní podpory na opatření týkající se přímého zdanění podniků (Úř. věst. 384, 10.12.1998, s. 3) a odpovídající bod 17B.3.1 (4) kapitoly 17B pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře (Úř. věst. L 137, 8.6.2000, s. 22 a dodatek pro EHP č. 26, 8.6.2000, s. 12)

⁽⁴⁹⁾ Viz zejména oddíl 11 dánského zákona, „Lov om afgift af electricitet“, k dispozici na <http://147.29.40.90/DELFIN/HTML/A1998/0068929.htm>.

b) *Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro uživatele v určitých regionech (obcích)*

V rozhodnutí o zahájení šetření zaujal Kontrolní úřad předběžný názor, že se osvobození pro podniky nacházející se v určitých regionech (obcích) považuje za selektivní opatření představující podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

Kontrolní úřad nevidí žádný důvod, proč se odchýlit od původního názoru. Osvobození představovalo pro norský stát ztrátu příjmů na daních a zvýhodnění podniků nacházejících se v uvedených regionech (obcích). Jestliže se osvobození vztahovalo na všechny sektory, nedá se vyloučit, že aktivity podniků v daných regionech podléhají hospodářské soutěži a obchodu a osvobození z tohoto důvodu narušovalo hospodářskou soutěž a ovlivňovalo obchod mezi smluvními stranami. V důsledku toho má Kontrolní úřad za to, že regionální odchylky od daně z elektřiny představovaly státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

2. Výjimky v oblasti daňového režimu pro emise CO₂

a) *Osvobození uhlí a koksů používaného jako suroviny nebo jako redukční činidla v průmyslových procesech*

Jak bylo uvedeno v bodě I.C.2.a) výše, Kontrolní úřad v rozhodnutí o zahájení šetření oznámil, že podrobněji zhodnotí důležitost rozhodnutí Komise týkající se osvobození od daně pro nepalivové užití a dvojití užití podle daně Spojeného království z klimatických změn⁽⁵⁰⁾. Po tomto rozhodnutí se jednalo o podobných osvobozeních v případě týkajícím se prodloužení daně z emisí CO₂ ve Švédsku.

Ve švédském případě Komise uvedla, že „výchozím bodem pro švédské zdanění energetických produktů je, že by tato daň měla být vybírána pouze z energetických výrobků, které jsou používány jako palivo. Není vybírána z energetických produktů, které slouží jiným účelům než jako motorová nebo topná paliva“⁽⁵¹⁾. Komise dále poznamenala, že tam, kde se energetické produkty používaly hlavně jako suroviny ve výrobních procesech nezahrnujících spalování a v redukčních procesech, bylo podle švédského systému osvobozeno plné využití produktu. S ohledem na rozhodnutí o poplatku za klimatické změny Komise došla k závěru, že osvobození podle švédských právních předpisů byla odůvodněna logikou a povahou systému.

Tento přístup Komise odráží také směrnice o energetické dani, podle které nejsou energetické produkty, jak jsou definovány v čl. 2 odst. 1 směrnice, předmětem daně, pokud se používají pro jiné účely než jako motorová nebo topná paliva. Z toho plyne, že energetické produkty používané jako suroviny a pro dvojití použití, tj. jako topná paliva a redukční činidla, jsou z tohoto rámce vyjmuty⁽⁵²⁾. Uznává se, že pokud mají být předmětem rámce Společenství zásadně energetické produkty používané jako topná nebo motorová paliva, je v povaze a logice daňového systému vyloučit z rozsahu rámce dvojití užití a nepalivová užití energetických produktů⁽⁵³⁾.

Kontrolní úřad by rád v této souvislosti poukázal na to, že daňová harmonizace jako taková, a tedy směrnice o energetické dani, nespadá do působnosti Dohody o EHP. Přesto může Kontrolní úřad využít pro účely státní podpory směrnice o energetické dani stejně jako praxe Komise jako vztažný bod, aniž by z toho vyplývalo, že jsou státy ESVO povinny splňovat daňové právní předpisy Společenství⁽⁵⁴⁾, které nejsou součástí Dohody o EHP.

⁽⁵⁰⁾ Viz poznámku 22 výše.

⁽⁵¹⁾ Státní podpora č. NN 3A/2001 a NN 4A/2001 – Švédsko, prodloužení systému daně z emisí CO₂. Viz body 3.5 a 4.3 rozhodnutí.

⁽⁵²⁾ Ustanovení čl. 2 odst. 4 písm. b) směrnice.

⁽⁵³⁾ Bod odůvodnění 22 směrnice.

⁽⁵⁴⁾ Kapitola 15 pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře, Úvod, odstavec 5.

Než vstoupila Dohoda o EHP v platnost, zavedly norské úřady daň z použití uhlí a koksu pro energetické účely. Důvodem pro tuto daň částečně bylo vyhnout se riziku, že společnosti nahradí minerální oleje (zdaněné) pro energetické účely uhlím a koksem (dříve nezdaněné) a částečně podpořit využití energetických produktů šetrnějších k životnímu prostředí. Průmyslová odvětví využívající uhlí a koks pro jiné účely nebyla proto předmětem daně. Podle norské vlády byl norský daňový systém orientován především na emise související s výrobou energií. Ve světle těchto vysvětlení Kontrolní úřad přijímá, že norská daň z emisí CO₂ byla určena pouze pro použití těchto produktů za účelem výroby energie. Norská vláda vysvětlila, že využití uhlí a koksu v průmyslových procesech může také sloužit pro energetické účely jako nevyhnutelný vedlejší jev. Kontrolní úřad souhlasí s tím, že tento fakt neovlivňuje kvalifikaci účelu osvobození. V důsledku toho Kontrolní úřad souhlasí s tím, že osvobození uhlí a koksu používaných jako suroviny nebo redukční činidla je v rámci povahy a logiky norského daňového systému.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti Kontrolní úřad dospěl k závěru, že osvobození uhlí a koksu používaných jako suroviny nebo redukční činidla z daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

- b) *Osvobození uhlí a koksu používaných pro energetické účely při výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva*

Kontrolní úřad poznamenává, že se osvobození od daně z emisí CO₂ ve prospěch průmyslu vyrábějícího cement a lehčené expandované jílovité kamenivo odchylovalo od všeobecného pravidla, zejména z pravidla, že daň z emisí CO₂ byla uložena na uhlí a koks využívané pro energetické účely.

Cílem daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu bylo z části vyhnout se riziku přechodu z minerálních olejů užívaných pro energetické účely na uhlí a koks a zčásti podpořit využití energetických produktů šetrnějších k životnímu prostředí.

Norská vláda prohlásila, že výrobci mají omezené možnosti změnit typ a množství energetického produktu potřebného pro proces. V průběhu formálního šetření norská vláda přesto připustila, že mohou být pochybnosti o tom, zda je tato okolnost dostatečným zdůvodněním osvobození s ohledem na základní ekologický cíl daně.

Informace předložené norskými úřady neprokázaly, že je náhrada uhlí a koksu pro energetické účely jinými produkty technicky nemožná. Norské úřady neprokázaly ani, že by průmysl cementu nemohl snížit spotřebu uhlí a koksu pro energetické účely pomocí opatření na zvýšení energetické účinnosti. Osvobození se týkalo pouze výroby cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva, ale dani z emisí CO₂ vystavovalo jiné mineralogické procesy⁽⁵⁵⁾. Proto nemá Kontrolní úřad za to, že osvobození pouze tohoto průmyslu od daně může vyplývat z povahy a logiky systému.

Kromě toho osvobození uhlí a koksu používaných pro energetické účely ve výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva představovalo pro norský stát ztrátu příjmů a finanční zvýhodnění pro určité podniky. Jestliže je dotčený průmysl aktivní na trzích, na kterých probíhá obchodování mezi zeměmi EHP, potom toto osvobození narušovalo hospodářskou soutěž a ovlivňovalo obchod mezi smluvními stranami.

⁽⁵⁵⁾ Podle směrnice o energetické dani se má za to, že je v povaze a logice daňového systému týkajícího se životního prostředí vyjmout mineralogické procesy z rámce (čl. 2 odst. 4 písm. b) a z bodu odůvodnění 22. V povaze a logice systému ovšem nemůže být vyloučit některé, ale ne všechny mineralogické procesy z energetické daně tak, jak tomu je podle norského daňového systému.

Kontrolní úřad bere na vědomí skutečnost, že daň z emisí CO₂ z uhlí a koksu byla od 1. ledna 2003 zrušena, a v důsledku toho byla zrušena i osvobození, která byla předmětem šetření. Prvek státní podpory obsažený v osvobození pro průmysl vyrábějící cement a lehčené expandované jílovité kamenivo tímto tudíž od 1. ledna 2003 zaniknul.

c) *Snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů v papírenském a celulosovém průmyslu*

Snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů v papírenském a celulosovém průmyslu je zaměřena pouze na určitý sektor. Kromě toho není snížená sazba odůvodněná povahou nebo všeobecným schématem systému daně z emisí CO₂.

Snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů pro papírenský celulosový průmysl představuje pro norský stát ztrátu příjmů a finanční výhody pro určité podniky. Jestliže je dotčený průmysl aktivní na trzích, na kterých probíhá obchodování mezi zeměmi EHP, potom tato snížená sazba narušovala hospodářskou soutěž a obchod mezi smluvními stranami. V důsledku toho snížená sazba pro papírenský a celulosový průmysl představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

3. Zrušení daně z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu a z ropných rafinerií

a) *Zrušení daně z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu*

S ohledem na daň z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu Kontrolní úřad trvá na tom, že zrušení této daně v roce 2002 znamenalo finanční výhody pro podniky, na které se daň vztahovala, a způsobilo norskému státu ztrátu příjmů. Na základě nyní dostupných informací Kontrolní úřad přesto zaujal stanovisko, že se toto zrušení nedá považovat za selektivní ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

Jak Kontrolní úřad poznamenal v rozhodnutí o zahájení šetření, zrušení daně z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu omezilo rozsah daně z emisí SO₂, aniž by došlo k rozlišení mezi různými kategoriemi podniků nebo sektorů. Rozsah daně byl určen vyloučením použití uhlí a koksu. Všeobecným pravidlem po zrušení v roce 2002 tedy bylo, že na použití uhlí a koksu se žádná daň z emisí SO₂ nevztahuje. Zrušení daně z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu proto zvýhodnilo v zásadě všechny podniky v Norsku, které využívají uhlí a koks.

Pochybnosti vyjádřené v rozhodnutí o zahájení šetření o tom, že zrušení nicméně mohlo být selektivní, byly proto z šetření vyjmuty.

Nic nenasvědčovalo tomu, že cílem norských úřadů bylo při zrušení daně z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu ovlivnit konkurenční vztahy mezi výrobci, kteří mezi sebou byli v přímé konkurenci. Šetření Kontrolního úřadu neodhalilo ani, že by existovalo nebezpečí, že by zrušení daně z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu mohlo mít takový dopad. Z informací, které měl Kontrolní úřad k dispozici, se nejevilo, že by zrušení dotčené daně zvýhodnilo některé výrobce (protože ve výrobních procesech používali uhlí a koks), kteří byli v přímé konkurenci s jinými norskými výrobci, pro které ze zrušení neplynuly výhody, protože používali ve stejných výrobních procesech minerální oleje⁽⁵⁶⁾. Nakonec nic nenapovídalo tomu, že zrušení daně bylo mechanismem pro obcházení pravidel EHP o státní podpoře prostřednictvím diskriminačního zdanění⁽⁵⁷⁾. Zdá se, že zrušení daně vyplývalo ze závěru norských orgánů, že by omezení emisí SO₂ lépe nejlépe vyhovovala jiná opatření než daň.

⁽⁵⁶⁾ Srov. případ C-53/00 Ferring SA v Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS) [2001] ECR I-9067, ve kterém Soudní dvůr shledal, že daň vybíraná z přímého prodeje léků lékárnám, ale ne velkoobchodním distributorům, odpovídala udělení selektivního osvobození velkoobchodním distributorům. V tomto případě dvě spolu přímo soutěžily dvě skupiny distributorů, dotčená daň měla přímý vliv na konkurenční vztah mezi nimi a zvláštním cílem francouzských orgánů bylo tento vliv vytvořit.

⁽⁵⁷⁾ Srov. stanovisko generálního advokáta Tizziana v případě C-53/00, Ferring, uvedeném výše, odstavec 38.

Proto Kontrolní úřad dospěl k závěru, že zrušení daně z emisí SO₂ při použití uhlí a koksu v roce 2002 nepředstavovalo státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

b) *Zrušení daně z emisí SO₂ z ropných rafinerií*

S ohledem na daň z emisí SO₂ z ropných rafinerií se poznamenává, že použití minerálních olejů jako paliva v rafinačních procesech podléhalo před zavedením daňové reformy týkající se životního prostředí v roce 1999 zdanění a že bylo i nadále po změnách daňového systému, které z reformy vyplývaly, předmětem daně. Použití minerálních olejů jako paliva v rafinačním procesu proto zůstalo předmětem daně.

Kromě toho, jak je uvedeno v bodě I.B.3 výše, bylo toto ustanovení zavedeno v roce 1999 s cílem zajistit, aby se použití minerálních olejů ropnými rafineriemi nezdaňovalo dvakrát (normální daň z emisí SO₂ z minerálních olejů a nová daň z emisí). To vedlo k situaci, že emise z ropných rafinerií vznikající z použití ropy při rafinačním procesu byly zdaňovány navíc k emisím z použití minerálních olejů jako paliva. Zrušení této daně v roce 2002 znamenalo, že bylo odstraněno ustanovení bránící dvojímu zdanění a že použití minerálních olejů jako paliva při rafinačním procesu plně spadalo do normální daně z emisí SO₂ z minerálních olejů. Bylo by proto správné uvažovat tak, že zrušení daně z emisí z ropných rafinerií bylo ve skutečnosti zrušením daně z použití ropy při rafinačním procesu.

Kontrolní úřad se domnívá, že se ropa v rafinačním procesu nepoužívá jako motorové nebo topné palivo, ale spíše jako surovina. V souladu s praxí Komise⁽⁵⁸⁾ a s názorem přijatým Radou při přijetí směrnice o energetické dani, která se týká použití energetických produktů pro účely jiné než jako topné nebo motorové palivo, Kontrolní úřad shledává, že je v povaze a logice daňového systému nezdaňovat použití ropy v rafinačním procesu, pokud není používána jako palivo.

Z toho plyne, že rozhodnutí norského státu v roce 2002 zrušit daň na emise z ropných rafinerií nepředstavovalo státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

C. HODNOCENÍ SLUČITELNOSTI

Níže bude zhodnocena slučitelnost daňových opatření označených jako státní podpory ve smyslu čl. 61 odst. 1 dohody o EHP s fungováním Dohody o EHP. Opatření budou analyzována podle čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP a pokynů pro ochranu životního prostředí.

V souladu s oddílem D.3.2 pokynů o ochraně životního prostředí mohou státy ESVO považovat za nezbytné podniknout opatření k dočasným osvobozením od daní týkajících se životního prostředí, zejména z důvodu absence harmonizace na evropské úrovni nebo z důvodu dočasného nebezpečí ztráty mezinárodní konkurenceschopnosti. Avšak jak vyplývá z bodu 42 pokynů pro ochranu životního prostředí, představují tato opatření podporu, která musí splnit požadavky stanovené v pokynech pro ochranu životního prostředí.

Bod 46.1 pokynů pro ochranu životního prostředí stanoví, že když stát ESVO z ekologických důvodů zavede novou daň v odvětví činnosti nebo na produkty, pro které neexistuje žádná odpovídající daňová harmonizace, nebo pokud tato daň přesahuje daň stanovenou právními předpisy Společenství, může být odůvodněno rozhodnutí o osvobození na období deseti let:

- (a) pokud tato osvobození závisejí na uzavření dohod mezi dotyčným státem ESVO a přijímajícími firmami, přičemž se přijímající firmy zavazují dosáhnout cílů pro ochranu životního prostředí, nebo

⁽⁵⁸⁾ Viz poznámky pod čarou 22 a 51 výše.

- (b) pokud částka zaplacená firmami po snížení daně zůstává vyšší než je minimum stanovené ve Společenství (pokud existuje daň pro Společenství – první odrážka) nebo když představuje významnou část národní daně (pokud tato daň neodpovídá harmonizované dani Společenství – druhá odrážka).

Za určitých podmínek stanovených v bodě 46.2 pokynů pro ochranu životního prostředí se výše uvedené ustanovení uplatňuje na stávající daně. Podrobné podmínky možností pro osvobození budou analyzovány u každého dotčeného opatření níže.

1. Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny

a) Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro zpracovatelský a těžební průmysl

Norská vláda neprokázala, že byly splněny podmínky podle bodu 46.1 písm. a) pokynů pro ochranu životního prostředí (dohody o ochraně životního prostředí nebo jiná opatření se stejným účinkem).

V roce 2002 a 2003 v Evropském společenství neexistovaly žádné harmonizované daně z elektřiny. Bod 46.1 písm. b) první odrážky pokynů pro ochranu životního prostředí tudíž nebyl použitelný. Norská vláda v žádném případě neprokázala, že dotčené podniky platily částku, která byla vyšší než minimum pro Společenství podle směrnice o energetické dani platné od 1. ledna 2004 ⁽⁵⁹⁾.

Norská vláda nepředložila informace o následcích změn provedených v roce 2001 s ohledem na výběr daní z elektřiny. Kontrolní úřad tedy nemohl potvrdit, že by se mohlo usuzovat, že některé z osvobozených společností platily významnou část daně z elektřiny (bod 46.1 písm. b) druhá odrážka pokynů pro ochranu životního prostředí). Důležitější je, že dotčený režim daní z elektřiny neobsahoval žádná ustanovení, která by zajistila, že společnosti zaplatí významnou část daně.

Omezení rozsahu osvobození na zpracovatelský a těžební průmysl od 1. ledna 2001 vedlo k tomu, že společnosti v těchto odvětvích platily za spotřebu elektřiny, pokud byly jejich budovy kvalifikovány jako „administrativní budovy“. Proto v závislosti na okolnostech mohly některé z těchto společností platit daň za většinu spotřebované elektřiny, která souvisela s administrativní činností. Jiné společnosti mohly za spotřebu zaplatit velmi nízkou daň, anebo vůbec nic, protože měly budovy, ve kterých pro administrativní účely využívaly méně než 80 % prostoru. Pokud předpokládáme, že mnoho z těchto příjemců podpory spotřebovalo značné množství elektřiny ve výrobním procesu, celkové daňové zatížení mohlo být pro tyto podniky velice nízké.

Na základě tohoto zjištění Kontrolní úřad dospěl k závěru, že osvobození od daně z elektřiny pro zpracovatelský a těžební průmysl není slučitelné s ustanoveními Dohody o EHP.

b) Osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro uživatele v určitých regionech

Kontrolní úřad nezískal informace, které by prokazovaly, že od 1. ledna 2002 byly plněny požadavky pokynů pro ochranu životního prostředí.

Nedá se usuzovat, že podniky v těchto regionech, zvláště pokud byly plně osvobozeny od daně z elektřiny, platily významnou část daně (bod 46.1 písm. b) druhá odrážka pokynů pro ochranu životního prostředí).

⁽⁵⁹⁾ Tj. 0,5 EUR za MWh, viz článek 10 a tabulku C přílohy I směrnice Rady 2003/96/ES (uvedeno výše).

V průběhu předběžného šetření norská vláda namítla, že z důvodu drsných klimatických podmínek a velkých vzdáleností by se osvobození od daně z elektřiny pro uživatele v určitých regionech mohlo hodnotit jako podpora pro rozvoj regionu. Kontrolní úřad však neobdržel informace, které by jí umožnily potvrdit, že by osvobození mohlo být zdůvodnitelné podle pokynů pro regionální podporu ⁽⁶⁰⁾.

Na základě výše uvedených skutečností dospěl Kontrolní úřad k závěru, že osvobození od daně z elektřiny ve prospěch podniků nacházejících se v regionu Finnmark a v sedmi obcích v Severním Tromsu (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) nebylo slučitelné s fungováním Dohody o EHP.

2. Výjimky v oblasti daňového režimu pro emise CO₂

- a) *Osvobození uhlí a koksu používaných pro energetické účely při výrobě cementu a lehčeného expandovaného jílovitého kameniva.*

Norská vláda neprokázala, že byly splněny podmínky podle bodu 46.1 písm. a) pokynů pro ochranu životního prostředí (dohody o ochraně životního prostředí nebo jiná opatření se stejným účinkem).

Před 1. lednem 2004 v Evropském společenství neexistovaly žádné harmonizované daně z uhlí a koksu. Bod 46.1 písm. b) první odrážka pokynů pro ochranu životního prostředí tudíž nebyl použitelný. Příjemci byli plně osvobozeni od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu a po 1. lednu 2002 neexistovaly žádné jiné daně z použití uhlí a koksu. Bod 46.1 písm. b) pokynů pro ochranu životního prostředí nebyl tudíž rovněž použitelný.

Na základě tohoto zjištění Kontrolní úřad dospěl k závěru, že dotčené opatření na podporu nebylo slučitelné s fungováním Dohody o EHP.

- b) *Snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů v papírenském a celulosovém průmyslu*

Na stávající daně se vztahoval bod 46.1 pokynů pro ochranu životního prostředí, pokud byly splněny podmínky stanovené v bodu 46.2 písm. a) a písm. b). V souladu s bodem 46.2 písm. a) musí mít dotčená daň ocenitelný pozitivní dopad z hlediska ochrany životního prostředí. První alternativa bodu 46.2 písm. b) vyžaduje, aby výjimky pro dotčené firmy byly rozhodnuty při přijetí daně.

Daň z emisí CO₂ z minerálních olejů vede ke snížení použití fosilních paliv a musí se připustit, že má ocenitelný pozitivní dopad z hlediska ochrany životního prostředí. Kontrolní úřad poznamenává, že podle informací předložených norskými úřady došlo v papírenském a celulosovém průmyslu do roku 1999 ke snížení emisí o 60 000 tun. Kromě toho, podle zprávy norské vlády, „Třetí norské sdělení podle rámcové úmluvy o klimatických změnách“ (červen 2002 ⁽⁶¹⁾):

„... byly jako výsledek zlepšené energetické účinnosti a změn ve výběru energií emise CO₂ z energetického použití v průmyslu výrazně sníženy... V průmyslu do vysoké míry nahradily minerální oleje jako zdroj energie elektřina a bio energie. To se týká zvláště papírenského a celulosového průmyslu, který stále více používá jako palivo kůru a jiný biologický odpad.“

Kontrolní úřad má proto za to, že je splněna podmínka bodu 46.2 písm. a) pokynů pro ochranu životního prostředí.

⁽⁶⁰⁾ Kapitola 25 pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře.

⁽⁶¹⁾ <http://odin.dep.no/archive/mdvedlegg/01/17/T1386032.pdf>.

Papírenský a celulosový průmysl platil sníženou sazbu daně z emisí CO₂ z minerálních olejů od roku 1993, tj. před vstoupením Dohody o EHP v platnost dne 1. ledna 1994. Z tohoto důvodu má Kontrolní úřad za to, že v souladu s požadavkem bodu 46.2 písm. b) pokynů pro ochranu životního prostředí bylo o výjimce pro dotčené firmy rozhodnuto, když byla dotčená daň přijata.

V souladu s bodem 46.1 písm. b) první odrážkou pokynů pro ochranu životního prostředí může být osvobození od daně týkající se životního prostředí odůvodněno v případech, kdy se snížení týká daně odpovídající harmonizované dani Evropského společenství a kdy firmami skutečně zaplacená částka po snížení zůstává vyšší, než minimum Evropského společenství, z důvodu poskytnutí pobídky k zlepšení ochrany životního prostředí.

Informace poskytnuté norskou vládou dokazují, že snížená sazba daně z minerálních olejů, kterou platí papírenský průmysl, je vyšší než odpovídající minimální sazba podle zákona Společenství.

Daňová sazba zaplacená papírenským a celulosovým průmyslem činila v roce 2002 0,245 NOK za litr (přibližně 33,62 EUR za 1000 litrů), v roce 2003 0,25 NOK za litr (přibližně 31,25 EUR za 1000 litrů) a v roce 2004 0,26 NOK.

Minimální sazby pro rok 2002 a 2003 byly v Evropském společenství stanoveny směrnicí Rady 92/82EHS ze dne 19. října 1992 o sblížení sazeb spotřebních daní z minerálních olejů⁽⁶²⁾. Příslušná minimální sazba pro naftu a kerosin činila 0,18 EUR za litr a 13 EUR za 1000 kg (12,3 EUR za 1000 litrů) pro topný olej.

Od 1. ledna 2004 jsou minimální sazby spotřebních daní z energetických produktů stanoveny ve směrnici o energetické dani⁽⁶³⁾. Minimální sazba činí 21 EUR za litr pro naftu a kerosin používané jako motorová paliva pro stacionární motory a jiné. Minimální sazba pro topná paliva činí 21 EUR za 1000 litrů nafty, 0 EUR za kerosin a 15 EUR za 1000 kg (14,3 EUR za 1000 litrů) topného oleje.

Z toho plyne, že je splněna podmínka podle bodu 46.1 písm. b) první odrážky.

Podle bodu 46.1 pokynů pro ochranu životního prostředí může být rozhodnutí o osvobození na dobu deseti let bez sestupného zdanění odůvodněno, když jsou splněny ostatní podmínky bodu 46.1. Norská vláda požádala Kontrolní úřad, aby v rámci formálního šetření schválila současné snížení daně z emisí CO₂ z minerálních olejů ve prospěch papírenského a celulosového průmyslu za podmínky, že toto snížení bude v roce 2005 zrušeno a že vláda bude mít možnost žádat o další prodloužení.

Na základě toho Kontrolní úřad považuje za vhodné schválit podporu do 31. prosince 2004. Pokud si bude norská vláda přát prodloužit podporu po 31. prosinci 2004, bude muset oznámit Kontrolnímu úřadu zavedení opatření pro podporu v souladu s čl. 1 odst. 3 v části I protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora.

Na závěr Kontrolní úřad poznamenává, že výše uvedený závěr zůstává v platnosti, také pokud by snížená sazba daně z emisí CO₂ měla být stanovena společně s osvobozením od základní daně z topného oleje ve prospěch papírenského a celulosového průmyslu. Daň z emisí CO₂ a daň z topného oleje mají ocenitelný pozitivní dopad z hlediska ochrany životního prostředí, jelikož vedou ke snížené spotřebě fosilních paliv. Papírenský a celulosový průmysl byl od daně z topného oleje osvobozen po zavedení této daně v roce 2000. Podmínky bodu 46.2 jsou proto splněny. Hodnocení podle bodu 46.1 písm. b) první odrážky pokynů pro ochranu životního prostředí zůstane nezměněno, dokud bude papírenský průmysl platit sníženou sazbu daně z emisí CO₂ z minerálních olejů. Požaduje se nicméně, aby osvobození od základní daně z topného oleje bylo časově omezené. Toto osvobození může být proto povoleno pouze do 31. prosince 2004 společně se sníženou sazbou daně z emisí CO₂ z minerálních olejů, přičemž se vládě nechává možnost požádat o další prodloužení.

⁽⁶²⁾ Úř. věst. L 316, 31.10.1992, s. 19.

⁽⁶³⁾ Směrnice Rady 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, citováno výše.

D. KVALIFIKACE JAKO „NOVÁ PODPORA“ OD 1. LEDNA 2002

a) *Závazný účinek přijetí příslušných opatření*

Podle čl. 62 odst. 1 Dohody o EHP „všechny stávající režimy státních podpor na území smluvních stran, jakož i všechny záměry poskytnout nebo změnit státní podpory, podléhají stálému přezkoumávání slučitelnosti s článkem 61.“ Dále v souladu s čl. 1 odst. 1 v části I protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvorem „Kontrolní úřad ESVO bude ve spolupráci se státy ESVO neustále kontrolovat všechny režimy podpory v těchto státech. K těmto režimům bude navrhopvat příslušná opatření vyžadovaná v zájmu postupného vývoje nebo fungování Dohody o EHP.“

Příslušná opatření mohou být navrhována po té, co byl dotyčný stát ESVO informován o předběžném názoru Kontrolního úřadu o tom, že stávající schéma podpory neodpovídá, nebo už neodpovídá fungování Dohody o EHP.

Jinou možností v případech, kdy je kontrola zahájena s ohledem na neurčený počet stávajících režimů podpory, je, že Kontrolní úřad připraví pokyny, které stanoví podmínky, podle kterých se může státní podpora považovat za slučitelnou s fungování Dohody o EHP. Nové pokyny, jako pokyny pro ochranu životního prostředí, stanovují, jak bude Kontrolní úřad vykládat a uplatňovat pravidla o státní podpoře v Dohodě o EHP. Kontrolní úřad může mít za to, že stávající režimy podpory, které nesplňují požadavky stanovené v nových pokynech, neodpovídají, nebo nadále neodpovídají Dohodě o EHP. Následně, v kontextu přijetí nových pokynů, Kontrolní úřad navrhne jako příslušná opatření státům ESVO, aby stávající režimy podpory byly upraveny tak, aby odpovídaly těmto novým požadavkům. Tomuto závěru nemusí předcházet zhodnocení jednotlivých případů, ale může být založen na všeobecných zváženích týkajících se slučitelnosti podpory v určitých sektorech nebo pro určité účely.

Proto přijetí příslušných opatření s ohledem na všechny – ne nezbytně jednotlivé – stávající režimy podpory představuje pro Kontrolní úřad jeden ze způsobů, jak ve spolupráci se státy ESVO provádět neustálou kontrolu stávajících podpor⁽⁶⁴⁾.

Pokud stát ESVO přijme navržená opatření, jsou pro tento stát tato opatření právně závazná⁽⁶⁵⁾. Skutečnost, že nové podmínky pro udělení podpory jsou výsledkem dohody mezi státy ESVO a Kontrolním úřadem, nemění objektivní význam těchto podmínek ani jejich závaznost⁽⁶⁶⁾.

Rozhodnutím ze dne 23. května 2001 Kontrolní úřad přijal nové pokyny pro ochranu životního prostředí a jako příslušná opatření navrhnul, „aby státy ESVO upravily své stávající režimy podpory podle těchto pokynů před 1. lednem 2002.“ Norská vláda vyjádřila svůj souhlas s navrženými příslušnými opatřeními dopisem ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 6. července 2001.

⁽⁶⁴⁾ V tomto kontextu viz: případ C-242/00 Německo v Komise [2002] ECR I-5603, odst. 28.

⁽⁶⁵⁾ Případ C-242/00 Německo v Komise, uvedený výše, odstavec 28. Závaznost přijetí příslušných opatření je nyní výslovně stanovena v čl. 19 odst. 1 druhé větě v části II protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora.

⁽⁶⁶⁾ V tomto kontextu viz případ C-313/90 CIRFS [1993] ECR I-1125, odstavec 36.

Závaznost přijetí navržených příslušných opatření norskou vládou nemůže být zpochybňováno s ohledem na údajné procedurální nedostatky, jelikož byl v tomto případě brán plně ohled na postup spolupráce. Státy ESVO byly písemně informovány o obou návrzích nových pokynů Komise, včetně odvolání na zamýšlená příslušná opatření. Norská vláda byla vyzvána, aby k těmto návrhům předložila připomínky. Kromě toho byly státy ESVO při dvou příležitostech vyzvány k účasti na vícestranných jednáních, tj. dne 21. března 2000 a 16. října 2000, kdy byly na pořadu jednání nové pokyny pro ochranu životního prostředí. Dopisem ze dne 11. dubna 2001 (č. dok. 01-2734-D) byla norská vláda vyzvána k předložení připomínek ke konečnému návrhu pokynů pro ochranu životního prostředí Kontrolního úřadu, včetně určitých změn k pokynům přijatých Komisí, které byly nutné vzhledem k některým důležitým otázkám týkajícím se EHP. Návrh pokynů pro ochranu životního prostředí se odvolával na zamýšlená příslušná opatření. Dvoustranná jednání mezi zástupci Kontrolního úřadu a norské vlády se konala v dubnu 2001 a pokyny pro ochranu životního prostředí a zamýšlená příslušná opatření na něm byly podrobně projednány.

b) *Následky závaznosti*

V souladu se soustavnou praxí Komise⁽⁶⁷⁾ Kontrolní úřad zaujal stanovisko, že závaznost přijetí navržených příslušných opatření norskou vládou znamená, že udělená podpora porušuje závazky přijaté Norskem a představuje „novou podporu“ od data, kdy Norsko slíbilo upravit své režimy podpory v souladu s pokyny pro ochranu životního prostředí (tj. od 1. ledna 2002).

Zároveň s návrhem k přijetí příslušných opatření Kontrolní úřad žádá státy ESVO, aby se v uvedeném rozsahu zřekly uplatňování práv na udělení podpory, kterou mohly odvodit podle dosud platných pravidel. Žádost k přijetí příslušných opatření nemá sama o sobě žádnou důležitost při klasifikaci režimu podpory jako nového nebo stávajícího. Přijetí navržených příslušných opatření určitým státem naopak znamená, že tento stát slibuje, že, je-li to nutné, změní své právní předpisy tak, aby od stanoveného data odpovídaly příslušným opatřením. Jakákoli podpora, která po tomto datu neodpovídá příslušným opatřením, musí být tudíž klasifikována jako nová podpora. Proto, jak rozhodl Soudní dvůr v „případě CIRFS“, přijetí nových pravidel členským státem a vyplnění diskrečního práva uděleného Komisi (Kontrolnímu úřadu) má „mimo jiné za následek odstoupení od určité podpory udělené na základě dřívějšího povolení, která se tudíž klasifikuje jako nová podpora a podléhá povinnosti předchozího oznámení“ (podtržení přidáno)⁽⁶⁸⁾. Z toho vyplývá, že přijetí příslušných opatření určitým státem nahrazuje formální šetření všech stávajících režimů podpory Kontrolním úřadem, jejichž cílem je uložit požadavek, aby stávající režimy podpory byly upraveny tak, aby vyhovovaly požadavkům nových pokynů, konečným a závazným rozhodnutím. Jakákoli podpora udělená po datu splnění stanoveném v tomto rozhodnutí bude představovat „novou podporu“.

Na základě uvedené skutečnosti Kontrolní úřad nesouhlasí s norskou vládou a PIL, že se režimy podpory s povahou „stávající podpory“ před přijetím příslušných opatření mohou po jednotlivých zhodnoceních každého režimu změnit jen na „novou podporu“, včetně zjištění Kontrolního úřadu, že určitý režim není v souladu s pokyny.

⁽⁶⁷⁾ Srov. např. státní podpora č. C 42/2003 - Švédsko; státní podpora č. E 10/2000 - Německo; a státní podpora č. C 37/2000 - Portugalsko.

⁽⁶⁸⁾ Případ 313/90, CIRFS, uvedený výše, odst. 35.

Kontrolní úřad nesouhlasí ani s tím, že se musí rozlišovat na jedné straně mezi návrhy příslušných opatření v souvislosti se zvláště určenými ustanoveními ve vnitrostátním právu a na druhé straně mezi návrhy všeobecné povahy. Ve výše uvedeném případě CIRFS bylo příslušné dohodnuté opatření (tzv. „kážeň“) navrženo ze všeobecného hlediska⁽⁶⁹⁾. Komise navíc neshledala, že by opatření porušovalo uvedenou „kážeň“. Soudní dvůr nicméně shledal, že dotčené vnitrostátní opatření představovalo novou podporu v takovém rozsahu, že uvedenou „kážeň“ nespĺňovalo⁽⁷⁰⁾. Jakýkoli jiný závěr by byl skutečně stěží slučitelný s výše uvedeným precedenčním právem, podle kterého závaznost přijetí příslušných opatření nezávisí na tom, zda Kontrolní úřad provedl před návrhem příslušných opatření jednotlivá hodnocení stávajících režimů podpory⁽⁷¹⁾.

Z tohoto důvodu skutečnost, že se rozhodnutí Kontrolního úřadu navrhnout příslušná opatření odvolávalo na požadavky stanovené v nových pokynech pro ochranu životního prostředí, aniž by byla navržena konkrétní opatření s ohledem na jednotlivé režimy podpory, neznamenala, že by podpora neslučující se s přijetím příslušných opatření ze strany Norska byla převedena na novou podporu po vypršení dohodnutého data splnění. Znamenalo to pouze, že bylo na norské vládě, aby sama zhodnotila, které režimy podpory podléhající následné kontrole Kontrolním úřadem musí být změněny.

Z téhož důvodu Kontrolní úřad považuje za nepodstatné, že přijetí příslušných opatření Norskem neznamenalo, že vláda uznala, že příslušné režimy podpory porušovaly pravidla o státní podpoře.

Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení šetření norská vláda namítla, že vydaná příslušná opatření nemohou představovat dostatečný právní základ k náhradě. Podle názoru Kontrolního úřadu je toto konstatování správné, ale nepodstatné. Je pravda, že náhrada nemůže být založena na porušení závazků plynoucích z přijetí příslušných opatření. Případný příkaz k náhradě musí být založen na rozhodnutí, které shledává dotčená opatření k podpoře za neslučitelná s Dohodou o EHP (srov. článek 14 v části II protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora). Takové negativní rozhodnutí navíc vyžaduje předchozí formální šetření, které ověří jednotlivé režimy podpory. To nicméně neznamená, že režim podpory může být po konečném rozhodnutí, které ukončuje formální šetření jednotlivých režimů podpory, hodnocen pouze jako „nová podpora“. Z tohoto hlediska se tato situace neliší od případů, kdy je podpora hodnocena jako nová podpora, protože je udělena bez ohledu na podmínky stanovené ve schváleném režimu podpory nebo po vypršení režimu podpory. V takových případech podpora udělená porušením závazku státu ESVO respektovat nové podmínky, podle kterých je podpora udělena, nebo od určité doby zrušit všechny neslučitelné podpory, musí být označena jako nová podpora. Také v těchto případech konečný závěr, zda udělená podpora spadá do schválených režimů nebo mimo ně, může být učiněn pouze po vykonání formálního šetření. To by bez ohledu na jakoukoli podporu udělenou mimo schválený režim (nebo závazné podmínky) představovalo novou podporu od okamžiku, kdy byla udělena, a ne od okamžiku, kdy Kontrolní úřad přijal konečné (negativní) rozhodnutí⁽⁷²⁾.

Závěrem Kontrolní úřad trvá na názoru, že osvobození určitých sektorů nebo regionální výjimky z daně z elektřiny, jakož i osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksů pro energetické účely ve prospěch průmyslu vyrábějícího cement a lehčené expandované jílovité kamenivo platné po 1. lednu 2002 a neslučitelné s požadavky stanovenými v nových postupech pro ochranu životního prostředí musí být považovány za novou podporu.

⁽⁶⁹⁾ Srov. odstavec 14 zprávy pro slyšení [1993] ECR-1151.

⁽⁷⁰⁾ Podobně ve výše uvedeném rozhodnutí o zahájení šetření s ohledem na daně týkající se životního prostředí ve Švédsku Komise zaujala stanovisko, že přijetí příslušných opatření Švédskem mělo samo o sobě za důsledek, že se dosud stávající podpora změnila na novou podporu do té míry, že režimy podpory nevyhovují novým pokynům. Stejně jako v tomto případě neprovedla Komise před přijetím rozhodnutí o zahájení šetření žádná jednotlivá hodnocení různých švédských režimů, srov. státní podpora č. C 42/2003.

⁽⁷¹⁾ Případ C-242/00, uvedený výše, odstavec 28.

⁽⁷²⁾ Případ C-36/00 Španělsko v Komise [2002] ECR I-3243, odst. 24, 25 a 32.

E. ZPĚTNÉ ZÍSKÁNÍ

a) Oprávněná očekávání

Osvobození určitých odvětví nebo regionální výjimka od daně z elektřiny, jakož i osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu pro energetické účely ve prospěch průmyslu vyrábějícího cement a lehčené expandované jílovité kamenivo nebyly Kontrolnímu úřadu oznámeny a představovaly podporu udělenou v rozporu s požadavky stanovenými v čl. 61 odst. 3 písm. c) Dohody o EHP a v nových pokynech pro ochranu životního prostředí. Tato osvobození představovala tudíž po 1. lednu 2002 nezákonnou a neslučitelnou podporu. Tato podpora proto podléhá zpětnému získání, které nesmí odporovat všeobecným principům zákonů EHP, zejména oprávněným očekáváním na straně příjemce ⁽⁷³⁾.

Podle precedenčního práva Soudního dvora by měl být pečlivý obchodník sám schopen ověřit, zda byla nová podpora uplatněna v souladu s příslušnými procedurálními pravidly, zejména s článkem 88 Smlouvy o ES, který odpovídá článku 1 v části I protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora. Z tohoto důvodu příjemce podpory udělené v rozporu s tímto ustanovením může pouze ve výjimečných případech namítnout, že mu oprávněná očekávání neumožnila podporu zaplatit ⁽⁷⁴⁾.

V tomto konkrétním případě dotčená nezákonná podpora měla být původně klasifikována jako stávající podpora. Novou podporou se stala až od 1. ledna 2002 v důsledku přijetí navržených příslušných opatření norskou vládou. Proto se skýtá otázka, od kterého data po té, co byly příjemcům podpory k dispozici dostatečné informace, si pečlivý obchodník mohl být vědom toho, že dotčená podpora mohla mít nebo už měla nezákonnou formu.

Podle názoru Kontrolního úřadu zveřejnění návrhu příslušných opatření neposkytlo tyto informace dotčeným podnikům. Za prvé, návrh sám nestanovoval, že některý režim podpory změnil svůj statut na nový režim podpory. Tento stav se mohl objevit až po té, co dotčený stát ESVO přijal navržená příslušná opatření. Za druhé, v odstavci 70 nových pokynů pro ochranu životního prostředí (ke kterým se vztahoval návrh příslušných opatření) bylo uvedeno, že v případě, že státy ESVO neodpoví, bude mít Kontrolní úřad za to, že příslušný stát nesouhlasil s navrženými opatřeními.

Kontrolní úřad naopak zastává stanovisko, že zveřejnění přijetí navržených příslušných opatření státem ESVO v kombinaci s navrženými opatřeními mohlo pečlivému příjemci podpory poskytnout dostatečné informace k tomu, aby si byl vědom toho, že získaná podpora musí splňovat nové pokyny pro ochranu životního prostředí. Příjemci podpory by byli v pozici, kdy by mohli rozhodnout, zda příslušný režim podpory po datu splnění přijatém státem ESVO odpovídá novým pokynům pro ochranu životního prostředí. Jelikož ovšem změny protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvorem, které zahrnovaly procedurální nařízení ES o státní podpoře ⁽⁷⁵⁾, v době, kdy Norsko přijalo příslušná opatření, ještě nebyla v platnosti, Kontrolní úřad přijetí příslušných opatření norskou vládou, jak je stanoveno v čl. 26 odst. 1 v části II protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora, nezveřejnil. Informace o přijetí příslušných opatření byly v tomto konkrétním případě poskytnuty pouze v rozhodnutí Kontrolního úřadu o zahájení formálního šetření.

⁽⁷³⁾ Viz článek 14 části II protokolu 3 dohody o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora a změnu protokolu 3 před vstupem v platnost dne 28. srpna 2003, bod 6.2.3 kapitoly 6 pokynů Kontrolního úřadu o státní podpoře.

⁽⁷⁴⁾ Srov. případ C-169/95 Španělsko v Komise [1997] ECR I-135, odstavec 51; případ C-24/95 Alcan Deutschland [1997] ECR I-1591, odstavec 25; a případ T-55/99 Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM) [2000] ECR II-3207, odstavce 121 až 131.

⁽⁷⁵⁾ Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k [bývalému] článku 93 Smlouvy o ES.

Toto rozhodnutí o zahájení šetření bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* a v jeho dodatku EHP dne 6. února 2003 ⁽⁷⁶⁾. Kromě toho zveřejnění obsahovalo nejen informaci o přijetí příslušných opatření norskou vládou, ale identifikovalo také vnitrostátní režimy podpory, které byly předmětem šetření a mohly mít povahu nezákonné a neslučitelné podpory. Bylo výslovně stanoveno, že Kontrolní úřad zaujal počáteční stanovisko, že jakákoli podpora, která byla shledána jako nesplňující nové pokyny pro ochranu životního prostředí, musí být označena jako nová podpora a bude podléhat zpětnému získání. Z tohoto důvodu je Kontrolní úřad toho názoru, že nejpozději po zveřejnění rozhodnutí o zahájení šetření nemohli pečliví příjemci užívat oprávněných očekávání, že má podpora stále charakter zákonného a slučitelného opatření na podporu ⁽⁷⁷⁾.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že podpora udělená mezi 6. únorem 2003 a 31. prosincem 2003 formou osvobození od daně z elektřiny pro zpracovatelský a těžební průmysl a osvobození pro podniky nacházející se ve Finmarce a v sedmi obcích v Severním Tromsu musí být od příjemců získána zpět.

Co se týče osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu pro energetické účely ve prospěch průmyslu vyrábějícího cement a lehčené expandované jílovité kamenivo, které se uplatňovalo do 31. prosince 2002, Kontrolní úřad s ohledem na výše uvedené hodnocení oprávněných očekávání rozhodl, že se zpětné získání nevyžaduje.

b) *Částka, která má být zpětně získána*

V souladu s bodem 46.1 písm. b) druhou odrážkou pokynů pro ochranu životního prostředí, jsou příjemci povinni zaplatit významnou část národní daně, která neodpovídá dani harmonizované na úrovni Evropského společenství. Odůvodněním tohoto požadavku je zachovat příjemcům pobídku, která povede k ochraně životního prostředí. Tentýž princip je obsažen v bodě 46.1 písm. b) první odrážce pokynů pro ochranu životního prostředí, který stanovuje, že snížení týkající se daně odpovídající harmonizované dani Evropského společenství může být povoleno, pokud částka skutečně zaplacená příjemci zůstává vyšší, než je minimum stanovené pro Evropské společenství, a to „s cílem poskytnout firmám pobídku k zlepšení ochrany životního prostředí“.

V období mezi 1. lednem 2002 a 31. prosincem 2003, kdy se uplatňovaly výjimky z daně z elektřiny, neexistovala harmonizovaná daň Evropského společenství. Harmonizované daně byly zavedeny podle směrnice o energetické dani platné od 1. ledna 2004. Směrnice o energetické dani bere výslovně ohled na ochranu životního prostředí (srov. body odůvodnění 3, 6, 7 a 12). Na základě této skutečnosti má Kontrolní úřad za to, že částka zaplacená podniky, která se rovná minimu pro Evropské společenství stanovenému ve směrnici o energetické dani, poskytne podnikům pobídku ke zlepšení ochrany životního prostředí. Může se tedy souhlasit s tím, že daň, která se rovná minimální sazbě za elektřinu stanovené ve směrnici o energetické dani, tj. 0,5 EUR za MWh, bude také dosahovat významnou část národní daně podle bodu 46.1 písm. b) druhé odrážky pokynů pro ochranu životního prostředí ⁽⁷⁸⁾. Z toho plyne, že částka, která musí být zpětně získána, představuje významnou část národní daně, která se musí rovnat přinejmenším minimální sazbě za elektřinu stanovené ve směrnici o energetické dani.

⁽⁷⁶⁾ Viz poznámku pod čarou 6.

⁽⁷⁷⁾ Ve skutečnosti se zdá, že se většina příjemců o norském přijetí příslušných opatření dozvěděla a dozvěděla se také o pochybnostech týkajících se slučitelnosti režimů podpory, a to buď v květnu 2002, kdy byla veřejnost informována v revidovaném rozpočtu norské vlády pro rok 2002, v říjnu 2002, kdy vláda zveřejnila své připomínky k rozhodnutí Kontrolního úřadu o zahájení šetření na internetu a navíc informovala veřejnost o hlavním obsahu rozhodnutí o zahájení šetření ve státním rozpočtu pro rok 2003, nebo naposledy v prosinci 2002, kdy vláda zveřejnila zprávu o důsledcích nových pokynů pro ochranu životního prostředí na daň z elektřiny.

⁽⁷⁸⁾ To odpovídá praxi Komise (srov. státní podpora č. C33/2003 – Rakousko), ačkoli Komise před přijetím směrnice o energetické dani zvažovala jako sazbu dosahující významné části národní daně sazbu sníženou na 20 – 25 % z všeobecné daňové sazby (státní podpora č. N 449/2001 – Německo; státní podpora č. NN 3A/2001 a NN 4A/2001 – Švédsko).

F. Konečné závěry

Osvobození určitých odvětví a regionální výjimka z daně z elektřiny představovaly státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP. Kontrolní úřad dospěl k závěru, že tato daňová opatření nesplňovala ustanovení Dohody o EHP. Zpětné získání s úrokem ⁽⁷⁹⁾ proběhne s ohledem na podporu získanou od 6. února 2003.

Kontrolní úřad dále dospěl k závěru, že osvobození od daně z uhlí a koksu používaných jako suroviny nebo redukční činidla nepředstavovalo státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP. Kontrolní úřad dospěl rovněž k závěru, že ani zrušení daně z emisí SO₂ z uhlí a koksu, ani zrušení daně z emisí SO₂ z ropných rafinerií, ke kterým došlo 1. ledna 2002, nepředstavovala státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.

Na druhé straně osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu pro energetické účely ve prospěch průmyslu vyrábějícího cement a lehčené expandované jílovité kamenivo představovalo státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP. Kontrolní úřad nemůže dospět k závěru, že toto podpůrné opatření bylo slučitelné s ustanoveními dohody o EHP. V souvislosti s tímto opatřením přesto nedojde k žádnému zpětnému získání.

Kontrolní úřad dospěl také k závěru, že snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů ve prospěch papírenského a celulosového průmyslu představuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP. Kontrolní úřad zaujal stanovisko, že snížená sazba pro papírenský a celulosový průmysl je do 31. prosince 2004 slučitelná s fungováním Dohody o EHP, zejména s čl. 61 odst. 3 písm. c) této dohody, v kombinaci s pokyny pro ochranu životního prostředí,

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

1. Následující norská opatření představují státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP:
 - a) osvobození od daně ze spotřeby elektřiny pro zpracovatelský a těžební průmysl,
 - b) osvobození od daně z elektřiny pro podniky situované v kraji Finmark a v sedmi obcích v Severním Tromsu (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord),
 - c) osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu používaných pro energetické účely v průmyslu vyrábějícím cement a lehčené expandované jílovité kamenivo,
 - d) snížená sazba daně z emisí CO₂ z minerálních olejů pro papírenský a celulosový průmysl.
2. Osvobození od daně z emisí CO₂ z uhlí a koksu používaných jako suroviny nebo redukční činidla nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.
3. Zrušení daně z emisí SO₂ z použití uhlí a koksu a zrušení daně z emisí SO₂ z ropných rafinerií od 1. ledna 2004 nepředstavují státní podporu ve smyslu čl. 61 odst. 1 Dohody o EHP.
4. Opatření obsažená v bodě 1 tohoto rozhodnutí představují od 1. ledna 2002 novou podporu.
5. Opatření obsažená v bodě 1 písm. d) tohoto rozhodnutí je slučitelné s ustanoveními Dohody o EHP do 31. prosince 2004.
6. Opatření obsažená v bodě 1 písm. a), b) a c) tohoto rozhodnutí jsou slučitelná s ustanoveními Dohody o EHP.

⁽⁷⁹⁾ Viz čl. 14 odst. 2 v části II protokolu 3 k dohodě o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora a kapitulu 34 pokynů o státní podpoře.

7. Co se týče neslučitelné podpory obsažené v bodě 1 písm. c) tohoto rozhodnutí, zpětné získání se nevyžaduje.
8. Neslučitelné podpory obsažené v bodě 1 písm. a) a b) tohoto rozhodnutí musejí být příjemci podpor od 6. února 2003 dále vráceny. Vrácení bude uskutečněno bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátních právních předpisů za předpokladu, že umožňují okamžité a účinné provedení rozhodnutí. Zpětně získaná částka bude rovna významné části národní daně a přinejmenším minimální sazbě 0,5 EUR za kWh stanovené ve směrnici o energetické dani (směrnice Rady 2003/96/ES). Podpora, která bude zpětně získána, bude zahrnovat úrok počínající datem, kdy byla příjemcům k dispozici, a končící datem zpětného získání. Úrok bude vypočítán na základě referenční sazby použité pro výpočet ekvivalentu udělené regionální podpory a bude ročně zvyšován.
9. Žádá se, aby norská vláda informovala Kontrolní úřad do dvou měsíců od obdržení tohoto rozhodnutí o opatřeních přijatých za účelem splnění tohoto rozhodnutí.
10. Toto rozhodnutí je určeno Norskému království.
11. Anglické znění tohoto rozhodnutí je závazné.

V Bruselu dne 30. června 2004.

Za Kontrolní úřad ESVO

předseda

Hannes HAFSTEIN

Einar M. BULL

člen kolegia
